

B&R

2018#3

VAKBLAD VAN DE
NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN

Jorinde ter Mors

maakt zich hard voor een
digitale identiteit

06

Is jouw team al klaar voor de toekomst?

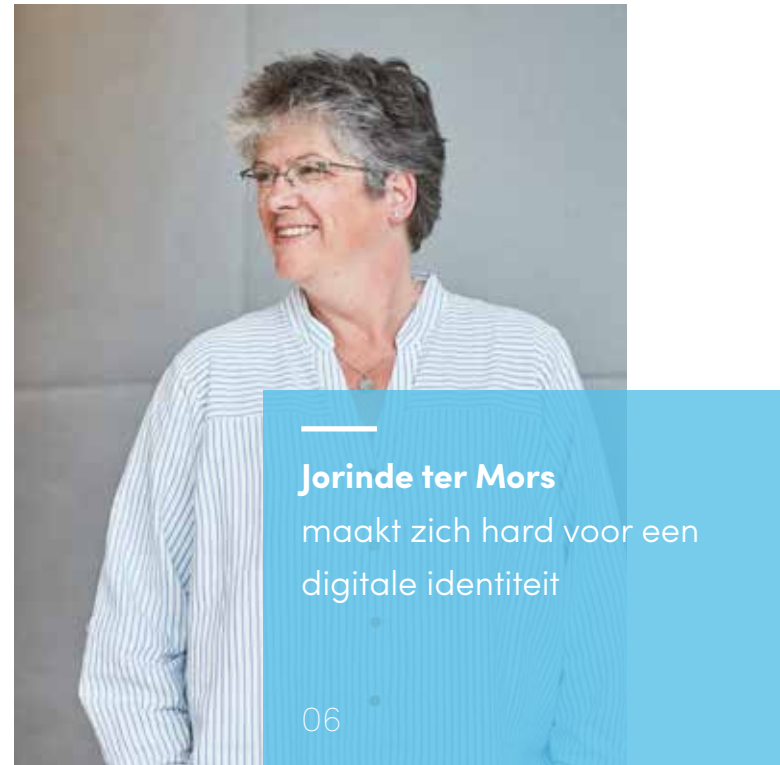
14

Valse huurcontracten,
je weet het pas als je het ziet

24

inhoud

- 05 Voorwoord Simon Rijdsijk
- 06 Jorinde ter Mors maakt zich hard voor een digitale identiteit
- 10 Geen geboortekte van Duitse collega's voor baby Amina
- 12 Column Melle Bakker
- 14 Is jouw team al klaar voor de toekomst?
- 18 Geen 18, geen alcohol. Ook geen paspoort?
- 20 NVVB Congres 2018
- 22 Jurisprudentie: verzoek tot vernietiging van een erkenning

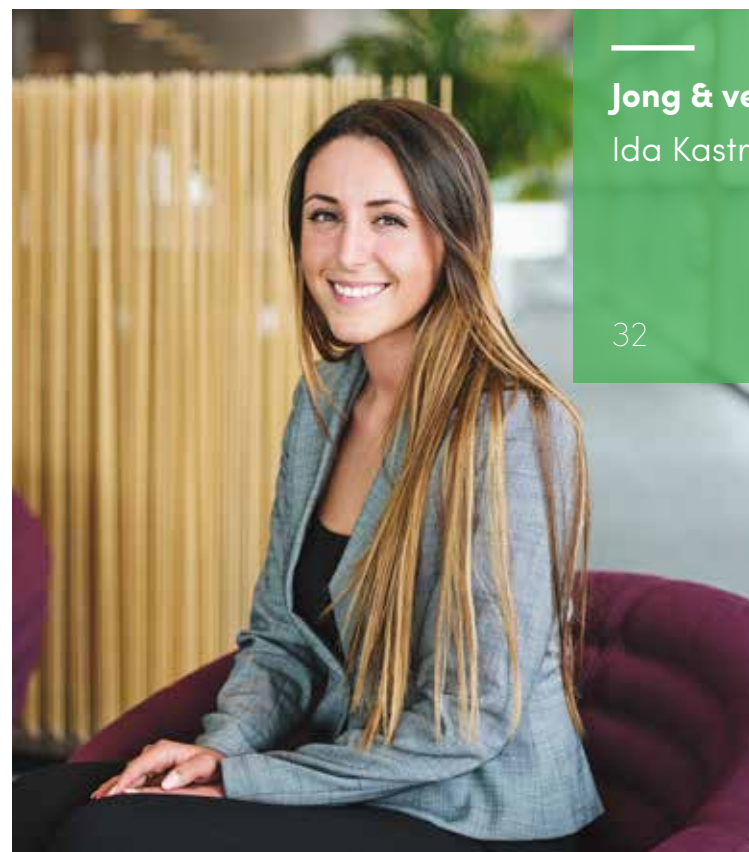
Is jouw team klaar voor de toekomst?

14

Valse huurcontracten,
je weet het pas als je het ziet

24

- 24 Valse huurcontracten, je weet het pas als je het ziet
- 27 Column Arre Zuurmond
- 28 Geslaagde hertelling bij gemeenteraadsverkiezing in Amersfoort
- 32 Jong & veelbelovend: Ida Kastrati
- 34 Uit het adviesbureau van de NVVB
- 36 Gemeente Ommen kiest voor nieuwe app iVerkiezing: minder gedoe en meer service

Jong & veelbelovend:
Ida Kastrati

32

NVVB

VAKBLAD VAN DE
**NEDERLANDSE VERENIGING
VOOR BURGERZAKEN**

Gemeente Ommen
kiest voor nieuwe app
iVerkiezing: minder gedoe
en meer service

36

IDENTITEITSFRAUDE VOORKOMEN ?

met **id-burger**

- ✓ Controleert u de echtheidskenmerken van meer dan **3.500** identiteitsdocumenten,
- ✓ **146** gemeenten gebruiken id-burger,
- ✓ **58** gemeenten controleren automatisch of de burger de rechtmatige houder van het identiteitsdocument is (**gezichtsvergelijking**),
- ✓ **54** gemeenten controleren automatisch of de nieuwe pasfoto dezelfde persoon is als op het oude identiteitsdocument staat (**pasfotovergelijking**).

id-burger

+31 13 521 12 56
info@oribi.nl
www.oribi.nl

ORIBI
id:solutions

Dé opleider voor de overheid

De Segment *toolkit* Het team van de toekomst publiekszaken

- **Betrokken** • **Vakkundig** • **Vaardig** •
- **Altijd werkend aan een goede dienstverlening** •
- **Altijd actuele kennis** •

Het team van de toekomst in een notendop.

Segment helpt je dat te bereiken.
Met advies, opleiding, training en een *toolkit*
met passende instrumenten.

Nieuwsgierig? Kijk op onze website of bel onze
coördinator Patty van den Berg: 033 - 434 50 88

<https://inspireert.segment.nl/>

Voorwoord

Simon Rijsdijk
voorzitter NVVB

Met dit derde nummer van B&R zitten we alweer op de helft van 2018. Persoonlijk vind ik dat altijd een mooi moment; de wietjes die we in het begin van het jaar hebben aangezwengeld, draaien inmiddels op volle toeren. Op een enkel project –zoals het NVVB congres– kunnen we zelfs al terugblikken. En hoe! Wat wás het een mooi congres; met een verruimde beursvloer, een centraal podium en een spectaculair programma met sprekers die inhoudelijk een aantal stevige uitspraken deden.

Neem de kritische noten die staatssecretaris Raymond Knops kraakte over de wijze waarop wij in Nederland (nog steeds op papier!) stemmen tijdens de verkiezingen. Dit zorgde niet alleen voor reuring tijdens het congres, ook na afloop besteedde de landelijke media veel aandacht aan dit onderwerp. En dat zien we graag, want zoals u weet wil de NVVB dat het tellen van de stemmen zo snel mogelijk digitaal gebeurt en pleiten we al geruime tijd voor een –uiteindelijk– geheel digitaal stemproces. Hoewel dit niet over één nacht ijs zal gaan, is het onvermijdelijk dat die digitale stap in de toekomst wordt gezet. Uit de ervaringen omtrent de laatste verkiezingen, die Melle Bakker en de gemeente Amersfoort in deze editie met ons delen, blijkt dat de tijd daar rijp voor is.

Op de veel gestelde vraag of een digitaal stemproces veilig is, antwoordt de NVVB volmondig 'ja!' Verschillende landen laten al jaren zien dat een digitaal proces met de juiste maatregelen veilig kan worden ingezet. Dat onderschrijft ook Jorinde ter Mors van de gemeente Utrecht, die ons meeneemt in haar duidelijke visie op de digitale identiteit en de mogelijkheden ervan. Dat betekent niet dat het gevaar van fraude volledig geweken is. Fraudeurs zullen er altijd zijn. Daarom blijf ik hameren op het belang van samenwerking.

Kritische noten smaken goed

Volle kracht vooruit!

Een prachtig voorbeeld van een succesvolle krachtenbundeling in de strijd tegen fraude is de Landelijke Aanpak Adresfraude (LAA). Binnen de LAA is overigens een mooie verschuiving gaande: van aanpakken naar preventie. Waarom preventie vandaag de dag zo hoog op de agenda staat van de Stuurgroep LAA, wordt onder andere duidelijk uit het praktijkverhaal van de gemeente Rotterdam over valse huurcontracten.

"Alle gemeenten staan voor deze zelfde uitdaging, maar daar staan ze niet alleen"

Een preventieve aanpak begint met kwalitatief hoogwaardig identificeren: dat is –én blijft ook in de toekomst– één van de kerntaken van Burgerzaken. Alle gemeenten staan voor deze zelfde uitdaging, maar daar staan ze niet alleen. Tijdens het congres in april lanceerde de NVVB het programma voor 'Team van de Toekomst', dat tot stand is gekomen in samenwerking met het A&O fonds Gemeenten. Inmiddels hebben we met vier opleiders een licentieovereenkomst gesloten, die de training verzorgen. Dit doen ze allemaal op hun eigen manier, maar binnen een eenduidig kader. Nieuwsgierig wat dit precies inhoudt? Dan hou ik u niet langer op: ik wens u veel leesplezier en inspiratie!

Een digitale identiteit voor allerlei zaken

Een hypotheek afsluiten, een bankrekening openen en een aankoop doen via marktplaats: we kunnen dat straks allemaal online doen (als we willen) met onze eigen digitale identiteit. Tenminste, als het aan Jorinde ter Mors, directeur Dienstverlening van de gemeente Utrecht ligt. Vanuit de taskforce Samen Organiseren en in samenwerking met Binnenlandse Zaken werkt Jorinde aan een digitale identiteit. Het streven is om de dienstverlening van de overheid te verbeteren naar het niveau dat men mag verwachten: op maat en helder.

Tekst: Melissa Smink

Foto: Sjors Massar

"Als je nu online zaken gaat doen, dan moet je tot een zekere mate kunnen bewijzen wie je bent", vertelt Jorinde. "Daarvoor heb je allerlei DigiD-achtige varianten. Dit zijn allemaal username/password-combinaties; je moet je ergens aanmelden en je krijgt toegang tot bijvoorbeeld het domein overheid. Dit blijft echter beperkt tot het specifieke domein waarop je inlogt. Waar we nu naar op zoek zijn is een digitale identiteit die geen toegang geeft tot een enkel domein, maar dat bewijst wie ik zeg dat ik ben, ongeacht de vraag wat ik er vervolgens mee ga doen. Na de identificatie bepaal ik zelf welke producten of diensten ik vervolgens wil afnemen." Aan tafel schuift aan Donovan Karamat Ali, informatiecommissaris van de gemeente Utrecht en een van de kartrekkers van het initiatief om dit te verwezenlijken. Donovan is het roerend met Jorinde eens: "de huidige gang van zaken, zoals het fysiek

moeten verschijnen op het gemeentehuis voor uiteenlopende zaken en het versturen van een kopietje van je paspoort als soort van identificatiemiddel, zijn niet meer van deze tijd. Een digitale identiteit, waarbij de gebruiker de touwtjes in handen heeft, is het doel."

EEN ONAFHANKELIJKE PARTIJ

"Banken werken via Idensys in zekere zin al met een digitale identiteit", vertelt Jorinde. "Ze geven, na een identiteitscheck met bijvoorbeeld een paspoort, een digitale identiteit af dat voor veel bedrijven voldoende waarborg is om online zaken te kunnen doen. Dit komt voor mij heel erg in de buurt, maar het mist een belangrijk aspect: het is door een commercieel bedrijf uitgegeven en niet door een onafhankelijke partij zoals de overheid." Door de digitale identiteit uit te laten geven door

de overheid, is een grotere betrouwbaarheid gewaarborgd en krijgt de gebruiker meer controle over wat er met zijn of haar gegevens gebeurt. Jorinde: "Het verschilt per transactie welke informatie relevant is. Als ik een hypotheek of een levensverzekering afsluit, is bijvoorbeeld mijn geboortedatum relevant. Maar als ik een mobiel abonnement wil afsluiten, dan is het voldoende om te melden dat ik boven de 21 jaar ben en dus een contract mag afsluiten. Overige gegevens zijn commercieel gezien heel interessant voor het telefoonbedrijf om te hebben, maar ze zijn niet relevant voor de transactie. Ik kan zelf bepalen hoeveel informatie ik verstrek. En als ik het niet eens ben met de hoeveelheid informatie die gevraagd wordt, dan ga ik wel naar een andere telefoonwinkel." De vorm van de digitale identiteit moet daarom de mogelijkheid bevatten om verschillende onderdelen waarop de identiteit is opgebouwd in 'strookjes' (attributen) te knippen, zodat er per transactie bepaald kan worden welke informatie er wel en niet verstuurd wordt naar de andere partij.

Identiteitslab

Maar zover is het allemaal nog niet. Voordat de digitale identiteit vorm krijgt, moeten we eerst goed bepalen wat we nu eigenlijk willen. Dit doen we samen met het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties in een zogenaamd 'Fieldlab': het identiteitslab. In dit lab worden relevante partijen, zoals de overheid, het bedrijfsleven, inwoners, universiteiten, criticasters en ethische hackers, bij elkaar gebracht. Jorinde: "Hier bepalen we eerst wat de eisen zijn die we stellen aan een digitale identiteit. Wat willen we? We gaan ons bewust nog niet verdiepen in wat er allemaal kan met een digitale identiteit, omdat alle toepassingen weer nieuwe vragen op zullen roepen. Ook focussen we ons bewust niet op de techniek. Deze verandert steeds. Het gaat erom dat we vaststellen met elkaar hoe een digitale identiteit er uit moet zien en vervolgens kijk je pas welke techniek daarbij past." Donovan vult aan: "Een van de wensen zal wel zijn dat het de hoogste betrouwbaarheid heeft. Dat is dan ook wat waar we ons in de eerste fase op richten. En niet alleen betrouwbaarheid is belangrijk, ook het gebruikersvertrouwen. Ervaart men het ook als betrouwbaar? Voor veel mensen is het 'eerst zien en dan geloven'. Het is nieuw, mensen moeten het gaan ontdekken en zich er uiteindelijk goed bij voelen.". Jorinde: "We willen dus ook niet dat mensen gedwongen gaan worden om de digitale identiteit te gaan gebruiken. Als men niet wil of niet kan, moeten zij kunnen kiezen voor alternatieven. Maar als men wel wil, dan moet de mogelijkheid er ook zijn op het hoogste niveau."

E-ESTLAND

"Het bewijs dat het goed werkt zie je in Estland. Ik verwacht dat het hier ook aanslaat", zegt Donovan. Na het uiteenvallen van

de Sovjet-Unie heeft Estland direct geïnvesteerd in een digitale omgeving. Stemmen, het beheren van je patiëntendossier en het doen van belastingaangifte gaat in Estland allemaal online. Het Estlandse model, waarbij informatie uit duizenden databases gehaald wordt en niet vanuit één centrale database, is een goed voorbeeld van hoe het in Nederland ook zou kunnen. Jorinde: "Hiermee beperk je het risico. Er wordt geen toegang gegeven tot de BRP, maar er wordt per keer een 'bewijsje' verstuurd met voor de ontvanger relevante gegevens. Natuurlijk maak je dat veilig, maar misschien is 99,8% dan voldoende." Op de huidige manier digitaal zaken doen in Nederland is volgens Jorinde extreem onbetrouwbaar. "Als ik voor bijvoorbeeld het boeken van een reis een kopie van mijn paspoort opstuur, is de kans groot dat iemand het onderschept. Identiteitsfraude ligt steeds op de loer. En de ontvanger weet ook nog steeds niet wie ik ben, want als ik de identiteitskaart van mijn partner onder de scanner hou, dan heb ik de identiteit van mijn partner overgenomen."

"Het is belangrijk dat er aan de balie dingen opgevangen kunnen worden waar mensen digitaal op vastlopen"

MAXIMALE BETROUWBAARHEID

Jorinde geeft aan dat er ingezet wordt op een maximale betrouwbaarheid. "Maar maximaal is ook een rationale keuze, net zoals bij het paspoort nu. Wil je iedere persoon aan de balie volledig doorlichten? Wil je aan de balie elke medewerker gecertificeerd hebben? Dan is het enige verschil dat het paspoort geen 65 euro, maar bijvoorbeeld 95 euro gaat kosten." De baliemedewerker bij Burgerzaken blijft volgens Jorinde en Donovan wel een belangrijke rol houden. De identiteitsvaststelling en het uitgeven van de digitale identiteit is een taak van de overheid. Volgens Jorinde en Donovan zal voornamelijk het repeterende werk als eerste overgenomen kunnen worden door een digitale invulling. Jorinde: "Het is belangrijk dat er aan de balie dingen opgevangen kunnen worden waar mensen digitaal op vastlopen."

EEN KEUZEMODEL

Bij de introductie van de digitale identiteit zal iemand zeer waarschijnlijk toch nog eenmalig voor controle naar het gemeentehuis moeten komen. Donovan: "Voor het allerhoogste niveau van betrouwbaarheid moet je gewoon eerst langskomen om je identiteit te laten vaststellen. En dat kan ook van invloed zijn op het gebruikersvertrouwen, want als het vanuit de gemeente geregeld is, dan voelt het waarschijnlijk beter." Jorinde: "In bijvoorbeeld Estland of Denemarken houden ze er rekening mee dat 5 tot 6 procent van de bevolking niet wil of kan meedoen. Onder die zes procent vallen ook de mensen die het gewoonweg niet vertrouwen. En als je het niet vertrouwt, dan moet je het ook zeker niet doen! Naar ons idee is het digitale identiteitsbewijs een keuzemodel, de balies worden niet afgeschaffd. Digitalisering is heel goed voor de standaard, maar voor lastigere dingen wil je misschien liever een persoon in levende lijve spreken."

Het lijkt Jorinde ook voor de hand liggend dat mensen in eerste instantie nog naar het gemeentehuis moet komen. "Daar wordt bijvoorbeeld een app uitgegeven of geactiveerd, of er wordt een virtuele stempel gegeven. Als je het hoogste niveau van betrouwbaarheid wilt hebben, zowel bij het uitgeven van een nieuw paspoort of een digitale identiteit, dan moet er een fysieke controle zijn", vertelt ze. "Als er eenmaal vertrouwen opgebouwd is, dan zou het aanvragen van bijvoorbeeld een nieuw rijbewijs ook digitaal kunnen. Maar het is niet logisch om bij de introductie van iets nieuws meteen de oude manier al helemaal af te schaffen. Dat heeft tijd nodig."

DE TWEEDE FASE

Twaalf gemeenten staan te popelen om mee te doen, aldus Jorinde. "Door een set van eisen vast te stellen creëren we een kader. Dan kunnen we gaan kijken welke bestaande middelen het in zich hebben om dit te kunnen." In de tweede fase zullen deze bestaande middelen getest worden, ook door inwoners van de deelnemende gemeenten. "Ik denk dat de mensen die gaan testen aan een balie komen", meent Donovan. "Maar ik denk ook dat er mensen zullen zijn die in een koffietent gaan zitten om zaken te kunnen doen met de overheid." Op de vraag wat de risico's kunnen zijn voor het proces heeft Donovan een duidelijk antwoord: "Een risico voor het proces zou kunnen zijn dat je de bestaande werkelijkheid niet hebt weten te veranderen. Ook als wij zelf en met verschillende partijen laten zien dat er een grote behoefte is, dat we het beproefd hebben en dat we een kader hebben. Dan zijn we klaar en hebben we iets. Maar in hoeverre het een trigger is om de bestaande werkelijkheid te veranderen, dat is niet te voorspellen. Een ander risico is de veiligheid van de digitale identiteit. Dan zou het een paar keer goed mis moeten gaan en

zou er toch toegang moeten zijn tot de BRP. Maar dan hebben we de checklist ook niet goed gemaakt."

GOEDE ZIN

"We zijn erg ambitieus", vertelt Jorinde lachend. "We streven naar een doorlooptijd van een jaar. Aan het einde van het jaar hopen we dat er een beproefd set van eisen ligt, dat er een toepassing is die voldoet aan de eisen en dat we een door de overheid goedgekeurde digitale identiteit hebben." Volgens Jorinde is het ook goed mogelijk dat er aan het einde van het jaar geconstateerd is dat er op dit moment nog geen geschikt eID-middel voorhanden is die voldoet aan de eisen. "Ik geloof ook niet in de methode dat je aan het eind iets hebt (bijvoorbeeld een eID-middel en dat je dan pas gaat kijken naar wat je ermee gaat doen)", zegt Donovan. "Daarom is deze aanpak echt anders dan andere projecten. Het innovatieve karakter maakt het onzeker over de afloop, maar het levert ook een berg energie en creativiteit. Hopelijk hebben we aan het einde van het lab een oplossing die iets kan, die aan de eisen voldoet en die door een x aantal inwoners is beproefd." Jorinde: "Er is in ieder geval genoeg goede zin om het tot een goed einde te brengen."

De Taskforce Samen Organiseren is de verzamelplaats van lopende initiatieven en broedplaats van nieuwe ideeën. De Taskforce bestaat uit diverse gemeentesecretarissen, directeuren ICT en dienstverlening en vertegenwoordigers van ketenpartners. Zij zorgen voor de inhoudelijke invulling van Samen Organiseren ten behoeve van de Gezamenlijke Gemeentelijke Uitvoering, toetsen lopende initiatieven en werkende toepassingen en ondersteunen gemeenten op verzoek bij nieuwe initiatieven. Vanuit een ambassadeursrol werkt de Taskforce aan draagvlak, aan het cultiveren van eigenaarschap binnen gemeenten en aan het bevorderen van een verandering in 'mindset'.

(Bron: VNG)

Geen geboorteakte van Duitse collega's voor baby Amina

Het is december 2017. Samen met haar ouders verschijnt baby Amina aan de balie van gemeente Berkelland met het verzoek moeder en dochter te laten inschrijven in Nederland. Voor moeder blijkt dit niet mogelijk; zij staat in Duitsland geregistreerd als Somalische vluchteling. Vader is inmiddels genaturaliseerd tot Nederlander. Om dochter Amina te kunnen inschrijven, is daarom enkel haar geboorteakte nodig. Maar die krijgen we van onze Duitse collega's niet.

Tekst: Jackie Rietmeijer

Tien jaar eerder, in 2007, trouwen de ouders van Amina in Mogadishu, de hoofdstad van Somalië. Enkele jaren na hun huwelijk vluchten ze naar Europa. Vader Bashir komt in Nederland terecht en moeder Nala belandt in Duitsland. Na zijn inburgering krijgt Bashir in 2015 het Nederlanderschap toegewezen en mag hij zich Nederlander noemen. Hij staat in de gemeente Berkelland ingeschreven als gehuwd met Nala, die nog steeds in Duitsland woont. Daar wordt in februari 2017 hun dochter Amina geboren. Met een geboorteakte waarin Bashir als haar vader vermeld staat, lijkt Amina inschrijven in Nederland dus slechts een formaliteit.

SOMALISCH PASPOORT VERMIST

De medewerker Burgerzaken van gemeente Berkelland vraagt de ouders om Amina's geboorteakte. Bashir vertelt echter dat de Duitse ambtenaar van de burgerlijke stand (abs) geen geboorteakte voor hun dochter wil schrijven. De burgerzakenmedewerkster besluit daarop zelf contact op te nemen met haar Duitse collega. Maar in plaats van

een geboorteakte, krijgt ze te maken met een staaltje 'Deutsche Grundlichkeit': de Duitse abs weigert het bewijs van geboorte te schrijven omdat er een volgens haar belangrijk document ontbreekt: het originele Somalische paspoort van Amina's moeder.

Het paspoort van moeder Nala is tijdens de asielpcedure zoekgeraakt bij de Duitse Vreemdelingendienst, de Bundesamt für Migration und Flüchtlinge (BAMF), zo schrijft de Duitse 'standesbeamtin'. Wel beschikt ze over een niet-gecertificeerde kopie van het paspoort, maar onduidelijk is waar die vandaan komt. Zolang ze van de BAMF geen origineel paspoort of bevestiging van de identiteit van de moeder krijgt, wil de Duitse collega de geboorte van Amina niet certificeren. Wel biedt ze aan een voorlopig certificaat van de geboorte van het meisje op te stellen.

PAPIEREN VAN DE JUGENDAMBT

Een vreemde zaak, concludeert gemeente Berkelland.

Somalië heeft geen officieel centraal gezag dat paspoorten uitgeeft en daarom wordt een Somalisch paspoort in Nederland niet erkend als formeel identiteitsbewijs. Je zou verwachten dat hier in Duitsland op dezelfde manier naar wordt gekeken.

Daarbij blijken er stukken te bestaan die aangeven dat Amina het kind is van zowel haar moeder als haar vader. Zo overhandigt vader Bashir papieren waarin de Duitse rechtbank via de plaatselijke Jugendamt de gemeenschappelijke ouderlijke zorg en de erkenning van het vaderschap bevestigt. Op de documenten staat te lezen dat Amina's ouders gehuwd zijn ('Familienstand: verheiratet') en dat haar vader Nederlander is ('Staatsangehörigkeit: Niederländisch').

"Inmiddels heeft Amina haar eerste verjaardag gevierd, maar nog altijd moet ze het doen zonder geboorteakte"

Moeder Nala heeft van de Duitse autoriteiten bovendien een vluchtelingenpaspoort gekregen én ze heeft een verblijfsvergunning, oftewel een rechtmatig verblijf. Ook Amina zelf heeft een Duitse verblijfsvergunning waarop ze vermeld staat met de namen van haar vader Bashir. Amina is dus aantoonbaar ook Nederlander en daarmee een EU-burger. Waarom is voor het opmaken van haar geboorteakte dan nog een Somalisch paspoort van haar moeder nodig dat niet wordt erkend?

ADVIES VAN DE NVVB

Inmiddels heeft de kleine Amina haar eerste verjaardag gevierd, maar nog altijd moet ze het doen zonder geboorteakte. De medewerkster van gemeente Berkelland besluit te bellen met het Adviesbureau van de NVVB. De adviseur die ze aan de lijn krijgt, is al net zo verbaasd en bevestigt dat ze van een vergelijkbare situatie nooit eerder heeft gehoord. Ze adviseert om Amina toch in te schrijven op basis van de voorlopige geboorteakte. Uit alle stukken blijkt immers onomstotelijk dat Bashir haar vader is en dat Amina dus

vanaf haar geboorte de Nederlandse nationaliteit heeft. Amina is daarom sinds maart ingeschreven in de Basisregistratie Personen (BRP) van Berkelland.

Om ook een geboorteakte te kunnen opmaken, adviseert de NVVB-adviseur om namens de ouders een verzoek aan de rechtbank in Den Haag te sturen op basis van Artikel 25c BW, 'Inschrijving van buitenlandse akten'. Een gedeelte van de tekst hieruit dat van toepassing is op de situatie van Amina en haar ouders, luidt:

"Indien ten aanzien van een buiten Nederland geboren persoon geen akte van geboorte overeenkomstig de plaatselijke voorschriften door een bevoegde instantie is opgemaakt of kan worden overgelegd, kan op verzoek van het openbaar ministerie, van een belanghebbende of van de ambtenaar van de burgerlijke stand van de gemeente 's-Gravenhage de rechtbank Den Haag de voor het opmaken van een geboorteakte noodzakelijke gegevens vaststellen (...)"

De Haagse rechtbank kan dus op basis van Artikel 25c de geboortegegevens van Amina vaststellen. Zodra deze uitspraak is gedaan, zal de rechtbank de ambtenaar van de burgerlijke stand in Den Haag gelasten om de geboorteakte van Amina te laten inschrijven in de registers van Den Haag. Dan heeft Amina eindelijk haar geboorteakte.

Ondertussen heeft de Duitse abs na een lange radiostilte laten weten dat het Somalisch paspoort van moeder Nala nog steeds niet is gevonden. Opnieuw heeft ze de Vreemdelingendienst om het document gevraagd. 'Mocht het niet boven water komen, dan zal ik het kind toch wel moeten gaan inschrijven', zo mailt ze. Gemeente Berkelland noemt de situatie voor de ouders en het meisje schrijnend en hoopt Amina hoe dan ook snel haar geboorteakte te kunnen geven.

Ook iets bijzonders meegemaakt bij Burgerzaken?

Kom jij tijdens je werk bij Burgerzaken weleens situaties tegen die voor je collega's in het land interessant kunnen zijn? Zoals een inwoner met een bijzonder verzoek, een niet-alledaags voorval of een initiatief waar je trots op bent? Deel het met ons! Stuur een korte beschrijving van je casus naar communicatie@nvvb.nl. Wellicht staat jouw verhaal in de volgende editie van B&R.

Column

Melle Bakker
secretaris-directeur Kiesraad

Wat een verkiezingen!

De afgelopen gemeenteraadsverkiezingen leverden weer een bonte verzameling aan voorvallen op.

Zo vielen er Zeeuwse kandidatenlijsten in Roermondse brievenbussen.

Op stempassen in Rotterdam en Nieuwe Wetering stonden foutjes.

In Alphen-Chaam was men bij het vermelden van de partij Gemeentebelangen Galder, Strijbeek, Ulvenhout AC (GSU) kennelijk even vergeten hoe lang een partijnaam op het stembiljet maximaal mag zijn.

Gemeenten Brielle en Westervoort werden 'geadopteerd' door een radiozender met als doel opkomstbevordering.

Om de opkomst te bevorderen, vonden in Tilburg en Zwartewaterland verlotingen plaats na het tonen van een 'stemfie', oftewel een selfie in het stemhokje.

Ook was er een verloting in Maastricht bij het liken en delen van de Facebookpagina van een partij.

In meer gemeenten dan voorheen vroegen partijen hun kandidaten om een Verklaring Omtrent het Gedrag (VOG).

Ook waren er meer en meer mobiele stembureaus.

In Amsterdam, Eindhoven, Breda en Echt-Susteren trokken kandidaten zich terug vanwege meer of minder recente voorvallen.

In Utrecht gaf een kandidaat zelfs al vóór de dag van stemming aan dat hij zich van de fractie zou gaan afsplitsen als hij gekozen zou worden.

In Oirschot waren niet in de gehele gemeente stempassen verspreid; men wist niet precies in welke straten wel en in welke niet.

Ook Nijmegen had problemen met de bezorging van stempassen. Verwarring toen naast vervangende stempassen ook alsnog de oorspronkelijke passen werden bezorgd.

In gemeente Pekela ging het eveneens niet helemaal goed: voor de verzending van stempassen voor de gemeenteraadverkiezing en voor het referendum werd dezelfde kring van kiesgerechtigden gebruikt.

Woerden, Leiderdorp en Deventer stuurden per ongeluk de burgerservicenummers en andere privégegevens van kandidaat-raadsleden naar de NOS.

In Woerden meende de burgemeester dat hij in strijd met de Kieswet wel even kon regelen dat kiezers met een licht verstandelijke beperking zich bij het uitbrengen van hun stem konden laten bijstaan in het stemhokje.

RTL stelde, evenals vorig jaar, het gebruik van Ondersteunende Software Verkiezingen (OSV) ter discussie.

22 gemeenten experimenteerden met centraal tellen.

Vijf gemeenten maakten ook deze keer gebruik van de Rotterdamse Stembureau-App.

In Den Bosch dacht men de stembiljetten voor het referendum pas op donderdag te kunnen gaan tellen.

Etten-Leur bedacht een geheel eigen telsysteem dat eerst niet, en vervolgens deels toch weer wel mocht worden gebruikt.

Bij het Meldpunt Onbeperkt Stemmen kwamen 148 meldingen binnen van kiezers met een beperking die problemen hadden met stemmen. Bijna de helft van de klachten ging over de fysieke toegankelijkheid van stembureaus. Bij meer dan een kwart ging het over hulp in het stemhokje.

In Den Haag, Veldhoven, Zeist en Utrechtse Heuvelrug waren stembureaus ingericht waar visueel gehandicapte kiezers met een speciaal ontwikkelde mal met gaatjes en met een Soundbox zelfstandig hun stem konden uitbrengen.

Een inwoner van Sprang-Capelle wilde kennelijk weten hoeveel zijn stemrecht waard was en bood op Marktplaats zijn stempas aan. Het Openbaar Ministerie was 'not amused' en kwam met een boete van 250 euro.

In Den Helder konden kiezers hun hoofd door een gat op een fotoframe steken waardoor zij eruitzagen als burgemeester in functie, met als begeleidende tekst 'Vandaag heb IK het voor het zeggen!'

De bekende Eindhovenenaar Johan Vlemmix kondigde aan dat hij zijn kapitale villa ging verloten onder stemmers wanneer zijn partij (met maar één kandidaat!) tien zetels zou halen. Helaas voor hem, hij kreeg er geen een.

Rotterdam kende met de website stemdrempel.nl de primeur van lokaal nepnieuws. De initiator(en) van deze actie kregen de politie op hun dak.

Ook Zuidplas kende een primeur: een drive-instembureau.

Thierry Baudet vertrouwde de Amsterdamse stemmentellers niet en riep kiezers op om hen massaal te gaan controleren.

Een enkele partij bood een taxiservice aan naar het stembureau.

In Fryslân en in Brabant moesten stembureaus in een verzorgingscentrum worden verplaatst vanwege een uitbraak van het norovirus.

In Helmond maakte de burgemeester zich zorgen over zijn stemgeheim. Hijzelf en zestien kandidaat-raadsleden stemden

in een mobiel stembureau en daarna helemaal niemand meer.

In Goirle kreeg een verraste kiezer twee stembiljetten van andere gemeenten uitgereikt.

Typisch geval van pech in Aalsmeer: in een stembureau aldaar lag geruime tijd een potlood, met weliswaar een rode buitenkant, dat grijs kleurde.

Een geluk bij een ongeluk in Venray: een kiezer in een scootmobiel stootte per ongeluk een stemhokje omver, waarbij een stembureauid werd verwond. Het liep gelukkig goed af, mede doordat het mobiele stembureau zich op dat moment in het ziekenhuis bevond.

Een heuse loting tussen twee kandidaten om een zetel in Woensdrecht. De winnaar had echter vooraf al besloten de zetel aan zijn partijgenoot te gunnen.

In Bergen op Zoom vonden twee stembureauleden het hun eer te na om een proces-verbaal in te leveren met een telverschil van twee. Zij maakten de telling kloppend door nog twee stemmen toe te kennen aan twee kandidaten. Dit leidde tot een aangifte bij het Openbaar Ministerie.

Hertellingen in 25 gemeenten: 80 procent van de partijen had na hertelling een ander stemaantal. Burgemeester Jorritsma van Eindhoven pleitte voor experimenten met stemcomputers.

En tot slot mijn 'afdeling', de Kiesraad. Wij constateerden de nodige bezwaren, klachten en opmerkingen van kiezers, alsmede telverschillen, fouten en andere opmerkelijke cijfers in nogal wat processen-verbaal van de stembureaus, maar onvoldoende voor het gelasten van een hertelling.

En dan vinden sommige mensen verkiezingen saai. Op naar de volgende!

Is jouw team al klaar voor de toekomst?

Burgerzaken staat aan de vooravond van een boeiende transformatie. Belangrijkste trigger is de toenemende digitalisering; een ontwikkeling die van medewerkers, management en organisaties de nodige flexibiliteit vraagt. Gemeenten worden uitgedaagd om hun dienstverlening anders in te richten en de menselijke factor naar een hoger niveau te tillen. Maar hoe pak je dit als teammanager en als individuele medewerker aan? Met het programma Team van de Toekomst© stomen we jou en je team klaar voor de 'reis' naar de nabije toekomst.

Tekst: John de Ruiter

Optimale dienstverlening, kwaliteit van persoonsgegevens, privacy, beveiliging en fraudebestrijding: alles draait om balans. Van gemeenten wordt steeds meer flexibiliteit, snelheid en resultaat verwacht. Het persoonlijk contact met de burger neemt af, terwijl de complexiteit van ons werk toeneemt. Meer dan ooit tevoren vereist dit hostmanship en vakmanschap. De sleutel tot het succes is ons aanpassingsvermogen.

Om gemeenten hierbij te ondersteunen heeft de NVVB het programma Team van de Toekomst© ontwikkeld. Deze nieuwe training biedt geen pasklare oplossingen, maar helpt managers en medewerkers Burgerzaken bij het stellen en beantwoorden van de vragen die bij hen leven. Doel van het trainingsprogramma is om de professionaliteit en inzetbaarheid van medewerkers verder te ontwikkelen en zo teams te creëren die klaar zijn voor de toekomst. Voor de uitvoering van Team van de Toekomst© heeft de NVVB met enkele opleiders een overeenkomst gesloten. Deze partners verzorgen de daadwerkelijke training. De NVVB ontwikkelt de aanpak, bewaakt de kwaliteit van het proces, zorgt voor evaluatie, actualisatie en doorontwikkeling, en regelt de examinering van de vakinhoudelijke opleidingen.

INVLOED OP DE GEMEENTELIJKE ORGANISATIE

De naderende veranderingen zijn niet alleen van invloed op de dienstverlening van Burgerzaken. Ze hebben ook consequenties voor de organisatiestructuur, cultuur en voor de verschillende functies binnen de gemeenten.

Kenmerkend voor de transformatie is dat van veel ontwikkelingen onzeker is wanneer en in welke vorm ze in de praktijk gaan plaatsvinden. Van deze aspecten weten we al dat ze aanstaande zijn:

- Ons werk wordt complexer en vereist meer kennis en vaardigheden.
- Plaatsonafhankelijke dienstverlening leidt tot een verschuiving van onze dienstverlening.
- Bij de frontoffice verdwijnt veel routinewerk.
- Zowel de frontoffice als de backoffice krijgt nieuwe en andere werkzaamheden.
- Taken worden meer in de regio geconcentreerd.
- De dienstverlening vindt meer uniform plaats via verschillende kanalen.
- Organisaties moeten zich aanpassen aan nieuwe dienstverleningsprocessen.

DE REIS NAAR DE TOEKOMST

De 'reis' naar onze veranderende toekomst en alles wat daarbij komt kijken, vormt de basis van het nieuwe NVVB-programma. De training richt zich zowel op de gehele organisatie als op teams en individuele medewerkers. De training Team van de Toekomst© gaat uit van de overtuiging dat de juiste houding, het bijbehorende gedrag en het vermogen om je aan de continu veranderende vraag aan te passen, het fundament vormen voor de dienstverlening van de toekomst.

Bij elk van de deelnemende opleidingspartijen aan het trainingsprogramma komen de volgende drie elementen van de 'reis' naar de toekomst aan bod.

1: op weg naar de toekomstige gemeente

Dit eerste reisdeel omvat het in beeld brengen van de landelijke ontwikkelingen en de gemeentelijke ontwikkelingen en de impact daarvan op de organisatie. Er wordt stilgestaan bij de meest actuele stand van zaken met reflectie op het heden en het verleden. Kernvragen zijn:

- Welke ontwikkelingen zijn er en zijn wij daarvan op de hoogte?
- Wat betekenen deze ontwikkelingen voor onze organisatie?
- Zien wij deze ontwikkelingen terug in het bestuursakkoord, de afdelingsplannen en de persoonlijke ontwikkelplannen?
- Nu we weten welke ontwikkelingen eraan komen; wat is onze eigen behoefte?

De conclusies uit dit deel nemen we mee naar de twee volgende reisonderdelen.

2: op weg naar het team van de toekomst

We vervolgen de reis met het vinden van onze nieuwe identiteit. Een identiteit die past bij de organisatie, het team en de individuele medewerker. Kernvragen van dit programmaonderdeel zijn:

- Wat verwacht onze inwoner van ons?
- Wat verwacht de organisatie van ons?
- Wat verwachten wij van elkaar?
- Wat verwachten wij van onze inwoners?
- Wat verwachten wij van de organisatie?

Iedere opleider heeft hiervoor een eigen aanpak. Bij het beantwoorden van deze vragen kan gebruik gemaakt worden van teamprofielen en kernwaarden van het team. Hiervoor kunnen online tests worden gebruikt, bijvoorbeeld via de vaardigheidsmodule en de kenniscan van de NVVB, evenals persoonlijke vragenlijsten die eventueel anoniem op teamniveau kunnen worden vertaald.

3: op weg naar de medewerker van de toekomst

We naderen het eindstation met een programmaonderdeel waarin we vooral aandacht besteden aan de individuele medewerker. We verkennen zijn of haar rol in de toekomst en zetten de eerste stappen in de ontwikkeling daar naartoe. Kernvragen zijn:

- Wat betekenen deze ontwikkelingen voor mij?
- Waar sta ik nu?
- Waar wil ik naar toe?
- Hoe ga ik daar komen?
- Hoe kan de organisatie mij daarin ondersteunen?

Aan het eind van deel drie presenteert de opleider een 'reisverslag' aan alle deelnemers, hun manager en eventueel de bestuurder. Het betreft een professionaliseringsplan (opleiden) en/of een inzetbaarheidsplan (bewegen). Met dit plan kunnen gemeente, team en medewerkers op weg naar hun volgende reisbestemming: de praktijk.

SAMENWERKING MET EXTERNE OPLEIDERS

Door te kiezen voor externe opleidingspartners profiteren gemeenten van het beste van twee werelden. Enerzijds garandeert de NVVB een minimumkwaliteit en uniformiteit via een basisaanpak met verplichte elementen. Anderzijds is er keuze uit een divers aanbod van partijen die het programma elk met hun eigen specifieke kennis, ervaring en 'kleur' op maat aan gemeenten kunnen aanbieden. Zo is er voor elke gemeente een geschikte opleiding die aansluit bij hun wensen, stijl en budgettaire mogelijkheden. De opleiders kunnen bovenstaande stappen aanbieden maar gemeenten (opdrachtgevers) bepalen in overleg met de opleider welke elementen ze in hun programma willen laten terugkomen. Bijzonder is dat de opleiders met elkaar en met de NVVB samenwerken om de kwaliteit doorlopend te verbeteren en daarbij nieuwe ontwikkelingen mee te nemen. Bekijk op de volgende pagina's bij welke opleiders je terecht kunt.

Samen met het A+O fonds Gemeenten heeft de NVVB het afgelopen jaar diverse bijeenkomsten georganiseerd om leidinggevend en HRM mee te nemen in deze ontwikkelingen. Ook dit jaar worden er nog diverse bijeenkomsten georganiseerd die wij als start zien van het totale traject met het programma Team van de Toekomst© als sluitstuk. Meer informatie en data vind je in de agenda op www.nvvb.nl

EVEN WERKT! SPECIALIST IN PUBLIEKSZAKEN

Wij detacheren medewerkers, verzorgen coaching en begeleiden teams bij hun opgaven en transities. Daarnaast biedt onze academie een breed opleidingspakket. Even Werkt! staat voor passie, energie en plezier. Wij gaan dan ook altijd voor tevreden opdrachtgevers. Wij zijn trotse licentiehouder van het programma Team van de Toekomst©.

De kracht van onze aanpak

Werken met transitieteams

Elk transitieteam bestaat uit professionals met veel ervaring in publiekszaken en transities. We kijken bij de samenstelling naar de organisatie-ontwikkelingsfase of specifieke aandacht die noodzakelijk is. Onze professionals zijn op elkaar ingespeeld en opereren snel, flexibel en professioneel op alle niveaus.

Gerichte instrumenten

De transitieteams hebben veel kennis en ervaring en maken indien gewenst gebruik van ondersteunende instrumenten. Zo zijn zij onder meer gespecialiseerd in het toepassen van omgevings-, kennis- en competentiescans, om samen met de opdrachtgever snel tot optimaal resultaat te komen.

Opleidingen in eigen huis

Transities vragen vaak om ontwikkeling en kennis van medewerkers. Even Werkt! zet hiervoor de eigen academie in. De Even Werkt! Academie richt zich volledig op het opleiden en ontwikkelen van medewerkers publiekszaken. Wij bieden modules van de PublieksAcademie, maatwerk/incompany opleidingen, regio-programma's en individuele educatie aan. Waar mogelijk gebruiken we e-learningprogramma's.

Voor elke medewerker een oplossing

Niet altijd sluiten organisatieveranderingen aan bij de kennis van medewerkers. Even Werkt! biedt de mogelijkheid medewerkers onder te brengen in een zelfstandige pool waarbij wij ons netwerk inzetten om te komen tot duurzame oplossingen. Hierbij werken we intensief samen met de HR-consulent.

Meer informatie: www.evenwerkt.nl of bel met Herwin Zwijgers, (030) 7116474.

TEAM VAN DE TOEKOMST!

Ben jij er klaar voor?

Inmiddels werken er vier generaties samen op de gemeentelijke werkvloer, vraagt de samenleving een andere overheid en heeft digitalisering een enorme invloed op de relatie en de communicatie tussen burger en gemeente.

Dit vraagt een andere gemeentelijke organisatie en ook een andere manier waarop we met elkaar in een team werken. Teams moeten blijven leveren, verbeteren en vernieuwen terwijl tegelijkertijd de samenstelling van het team telkens verandert. Deze veranderingen brengen uitdagingen met zich mee. Wat doet dat met een team en wat wordt er van de teamleden en het management verwacht?

In een vierdaagse expeditie gaan we met u op reis om samen te kijken naar praktische oplossingen die u met uw team meteen in de praktijk kunt brengen.

De manier waarop we dat doen, is uiteraard toekomst-proof. Tijdens deze expeditie bespreken we nieuwe ontwikkelingen, nieuwe ideeën en efficiënte oplossingen.

De kern van onze aanpak bestaat uit de laatste inzichten uit de vakliteratuur, waarbij het "Dilemma-concept" centraal staat.

We gaan in op de volgende vragen:

- Hoe ziet het team van de toekomst er uit?
- Hoe kun je een team laten leren met wisselende inhoud en mensen?
- Hoe wordt zo'n team aangestuurd, welke rollen zijn er in een team?
- Hoe brengen we orde in de chaos?
- Hoe gaan we om met de hybride praktijk?
- Hoe zorgen we voor structuren om de ongeorganiseerde werkelijkheid te lijf te gaan?

Bekijk het volledige programma op:
<https://opleidingen.ncod.nl/teamvandetoekomst>

NUTIJD VOOR VERANDERING

NuFlex ondersteunt uw afdeling door het detacheren op Klantcontact/Frontoffice, wij bouwen flexibele schillen en zetten specialisten en projectleiders in.

Censor Bestuur heeft jarenlange ervaring in ontwikkelen, opleiden, coachen, trainen en adviseren binnen de lokale-overheid. Met trainers en specialisten uit de praktijk.

Samen nemen we organisaties mee in verandering!

Dagelijks merken wij hoe opdrachtgevers een weg zoeken om zo goed mogelijk veranderingen te implementeren en de dienstverlening te innoveren.

In overleg met de Kring 100.000+ gemeenten en hoofden Burgerzaken hebben wij een magazine "NuTijd voor Verandering" samengesteld en een lijn uitgestippeld waarlangs een afdeling Burgerzaken zich kan ontwikkelen. De rol van de medewerker verandert: taken en verantwoordelijkheden worden anders. We vragen ander gedrag; passende drijfveren en talenten zijn noodzakelijk.

Onze aanpak zit in het bewust worden van de verandering en richt zich op de competenties die medewerkers nu en straks nodig hebben. We bouwen samen met u nieuwe competentieprofielen en bekijken wat nodig is op het niveau van: medewerker, team en organisatie. We begeleiden in het leiding geven aan verandering en nemen de organisatie mee in de nodige ontwikkelingen als strategische personeelsplanning, formatieberekeningen, (herijken) dienstverleningsvisie, opleiden en coachen.

Ons vervolgmagazine richt zich op kleine- en middelgrote gemeenten, er staan interviews in met gemeenten waarmee we al verder zijn in het traject, zij geven input hoe zij hun HR en directie meenemen en leggen de verbinding naar Bestuur en Raad.

Wij ondersteunen al veel gemeenten bij de ontwikkeling van de organisatie; ieder op een eigen manier in een passend tempo.

www.nuflex.nl en www.censorbestuur.nl

KLAAR VOOR DE TOEKOMST MET SEGMENT!

Team van de toekomst: een ander team dan dat van vandaag. Segment ontwikkelde een visie en toolkit. Én werd erkend deelnemer NVVB-programma Team van de toekomst©!

De complexe toekomst van de afdeling Publiekszaken is beter te managen wanneer je kennis en kunde van alle teamleden samenvoegt en gebruikt.

Vanuit gelijkwaardigheid en co-creatie, samenwerken en investeren in je eigen ontwikkeling. Dat is waar Segment voor staat en daarom bieden we ondersteuning aan, in de vorm van een praktische toolkit.

De toolkit van Segment bestaat uit een aantal instrumenten die inhaken op de ontwikkelingen waarmee het team Publiekszaken te maken krijgt: de landelijke wet- en regelgeving, de visie van de gemeente op dienstverlening en uiteraard de ontwikkelingsbehoefte van het team zelf.

Met een drietal scans brengen we dit helder in beeld:

1. de omgevingsscan: welke ontwikkelingen zijn er precies en wat is de impact daarvan?
2. de dienstverleningsscan: hoe wil je de dienstverlening van de afdeling Publiekszaken vormgeven?
3. de veranderscan: de uitkomst van deze scan is de fundering van jouw toekomst in de vorm van een TOP-plan.

Het TeamOntwikkelPlan (TOP-plan)

In dit plan geven we aandacht aan de ontwikkeling van teams, medewerkers en leidinggevenden op het gebied van vaardigheden, inhoudelijke kennis en samenwerking. Dit wordt vormgegeven door adviseurs die in staat zijn om ook meer creatieve, op ervaring gestoelde, werk- en leervormen te ontwikkelen.

Een goed voorbeeld daarvan is het werken met een aantal 'labs': simulaties, waarin iedereen vrijuit kan oefenen en van elkaar leert. Leuk én leerzaam.

Kortom: klaar voor de toekomst met Segment!

www.segment.nl

Geen 18, geen alcohol. Ook geen paspoort?

Op het NVVB-congres in april 2018 heb je als medewerker van de gemeente de mogelijkheid gehad om de workshop bij te wonen van de Rijksdienst voor Identiteitsgegevens (RvIG) over het Register paspoortsignaleringen (RPS). In deze workshop is onder andere aandacht besteed aan signalering in het RPS wegens het (uit)lenen van reisdocumenten onder jongeren zodat een minderjarige zich kan legitimeren als meerderjarige bij een café of slijterij. Opname in het RPS betekent dat een aangevraagd paspoort kan worden geweigerd, maar heeft geen gevolgen voor de verstrekking van een Nederlandse identiteitskaart.¹

Tekst: Wietske Kneepkens

Bij veel jongeren en hun ouders is dit mogelijk gevolg van het (uit)lenen van een reisdocument niet bekend. Dit is voor ons, RvIG, een reden om jongeren en hun ouders hierop te wijzen. Met de uitleg hieronder willen we jouw kennis over het RPS opfrissen en je attenderen op het signaleringsbeleid ten aanzien van deze vorm van identiteitsfraude.

REGISTER PASPOORTSIGNALERINGEN

De staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (BZK) beheert het RPS. In het RPS staan gegevens van personen van wie het recht op een paspoort kan worden beperkt. RvIG oefent de bevoegdheden van de staatssecretaris namens hem uit. Verschillende organisaties kunnen de staatssecretaris verzoeken om personen op te

nemen in het RPS. De staatssecretaris is beheerder van het RPS. Dit betekent dat hij verantwoordelijk is voor het goed functioneren van het systeem. Daarnaast kan de staatssecretaris ook zelf personen opnemen in het RPS wanneer bij hem het gegronde vermoeden bestaat dat betrokkene handelingen verricht met zijn reisdocument die het vertrouwen in het reisdocument schaden (artikel 24, onder b, Paspoortwet). In dat geval is de staatssecretaris zelf de signalerende instantie. De wettelijke termijn voor opname is twee jaar, maar er zijn mogelijkheden om iemand korter of langer op te nemen in het RPS.

In zijn rol als signalerende instantie is de staatssecretaris verantwoordelijk voor de signalering, dossiervorming, het in

behandeling nemen van verzoeken tot overeenstemming en het adviseren over de verstrekking van een (tijdelijk) paspoort. Met een verzoek tot overeenstemming geeft de gesignaleerde aan dat hij een paspoort wil, bijvoorbeeld omdat hij voor werk naar het buitenland moet. RvIG behandelt namens de staatssecretaris dit verzoek tot overeenstemming en adviseert de gemeente over de uitkomst. Het uiteindelijke besluit tot weigering of vervallenverklaring van een reisdocument wordt altijd genomen door de burgemeester.

GEGROND VERMOEDEN VAN MISBRUIK OF FRAUDE

Signalering op grond van artikel 24, onder b, Paspoortwet heeft tot doel het beschermen van het vertrouwen in het Nederlandse reisdocument. Nederland heeft een sterk en betrouwbaar reisdocument waar internationaal grote waarde aan wordt gehecht. Om dit zo te houden, moet voor iedereen duidelijk zijn dat het reisdocument op een juiste wijze wordt gebruikt. Opname in het RPS op grond van artikel 24, onder b, Paspoortwet is dan ook gekoppeld aan het vertrouwen in het reisdocument.

"Nederland heeft een sterk en betrouwbaar reisdocument waar internationaal grote waarde aan wordt gehecht"

Door opname in het RPS worden personen die niet op de juiste wijze met reisdocumenten zijn omgegaan, ter verantwoording geroepen. Opname in het RPS is een bestuurlijke maatregel, geen strafrechtelijke maatregel. Dit betekent dat opname in het RPS er niet toe leidt dat betrokkene een strafblad krijgt.

(UIT)LENEN REISDOCUMENT VOOR LEGITIMATIE ALS MEERDERJARIGE

De invulling van het gegronde vermoeden van misbruik van een reisdocument wordt verder toegelicht in de Circulaire over artikel 24, onder b, Paspoortwet². Een voorbeeld van misbruik is het (uit)lenen van een reisdocument. Hieronder valt ook het (uit)lenen van een reisdocument zodat een minderjarige zich

kan legitimeren als meerderjarige om een horecagelegenheid binnen te komen of om alcohol te kopen. Zowel de lener als de uitlener van het document loopt het risico om te worden opgenomen in het RPS.

Als je in deze gevallen een informatiedossier toestuurt, beoordeelt RvIG het dossier namens de staatssecretaris voor opname in het RPS. Na opname geldt ook voor deze jongeren dat zij bij RvIG een verzoek tot overeenstemming kunnen indienen. Dit verzoek wordt vaak ingediend in verband met studie in het buitenland of wegens familieomstandigheden. Als met RvIG tot overeenstemming wordt gekomen, wordt de burgemeester geadviseerd om aan de jongere een tijdelijk paspoort te verstrekken.

INFORMEREN JONGEREN, OUDERS EN GEMEENTEN

Voor iedereen is duidelijk dat identiteitsfraude een strafbaar feit is en dat daaraan gevolgen zijn verbonden. Jongeren nemen het risico op een boete of een HALT-maatregel wanneer zij een reisdocument (uit)lenen. Zij zijn zich er echter niet altijd van bewust dat deze handelingen ook kunnen leiden tot oplegging van een bestuurlijke maatregel, namelijk opname in het RPS. Vanwege de onbekendheid van deze maatregel gaan wij jongeren en hun ouders informeren over het bestaan van het RPS en de gevolgen van opname in het RPS. Door het creëren van meer bewustwording willen we voorkomen dat jongeren in het RPS moeten worden opgenomen. Dit heeft ook gevolgen voor de rol van de gemeente in het signaleringsproces. Hierover word je later geïnformeerd.

Mede om te voorkomen dat jongeren en hun ouders tegenstrijdige signalen ontvangen, vragen we alle gemeenten om geen toezeggingen te doen over het toesturen van een informatiedossier aan RvIG. Als je twijfelt over de juiste handelswijze, raden we je aan om contact met ons op te nemen of in het informatiedossier duidelijk aan te geven wat is besproken met de betrokken personen.

Als je vragen hebt over het RPS in het algemeen of over de hier besproken signaleringsgrond in het bijzonder, kun je contact opnemen met ons Contactcentrum via info@rvig.nl of telefonisch via 088-9001000. We helpen je graag!

1. Dit is alleen anders voor artikel 23b Paspoortwet, op grond waarvan een paspoort en Nederlandse identiteitskaart moeten worden geweigerd. Betrokkene maakt enkel aanspraak op de vervangende Nederlandse identiteitskaart.
2. Circulaire over artikel 24, onder b, Paspoortwet betreffende de signaleringsprocedure bij vermoeden van misbruik met reisdocumenten, Stcrt. 2017, 9359.

**NVVB
CONGRES
2018**

Bedankt voor jullie bezoek aan het NVVB Congres 2018. Wij zijn erg tevreden en kijken uit naar volgend jaar. Zien we elkaar dan weer?

Foto's: Jessica Brouwer & Willeke Machiels

Verzoek tot vernietiging van een erkenning

Man 1 heeft een affectieve relatie met moeder. Hieruit wordt in 2014 een kind geboren. De relatie raakt verbroken. M1 wil het kind erkennen, maar moeder weigert medewerking. M1 neemt een advocaat in de arm die moeder op 1 april 2015 schriftelijk verzoekt om toestemming te verlenen voor de erkenning. Op 30 april 2015 weigert moeder opnieuw. M1 probeert moeder daarna tevergeefs op andere gedachten te brengen.

Tekst: Hans Tomson

Op 14 december 2015 wordt het kind erkend door een andere man, M2. Dan stapte M1 naar de rechter. Op 8 januari 2016 dient zijn advocaat een verzoekschrift in bij de rechtbank in Den Haag waarin hij vraagt om een omgangsregeling, vervangende toestemming tot erkenning en gezamenlijk gezag. De rechtbank gelast DNA-onderzoek. Hieruit blijkt het vaderschap van M1. Toch wijst de rechtbank alle verzoeken van M1 af. De reden: M1 heeft te lang gewacht met zijn verzoek. Dat had hij binnen drie maanden na 1 april 2015 moeten doen.¹ M1 gaat in hoger beroep.

GERECHTSHOF DEN HAAG²

M1 voert aan dat hij heeft geprobeerd in overleg met moeder tot overeenstemming te komen, maar dit lukte niet. Ook gaf moeder hem de indruk dat hij niet de verwekker was. Hierdoor ging hij zelf twijfelen. Hij wist niet dat het kind inmiddels door M2 was erkend. Nu de relatie tussen M2 en moeder is verbroken, heeft M1 regelmatig contact met kind. Moeder stelt dat de erkenning door M2 niet is gedaan om te voorkomen dat M1 het kind na een procedure bij de rechter kon erkennen; zij

wilde met M2 serieus een gezin vormen. Uit hun relatie werd zelfs een tweede kind geboren. Deze relatie is nu beëindigd: moeder kwam erachter dat hij alleen een relatie met haar wilde voor een verblijfsvergunning. M2 was illegaal, is uitgezet en heeft gedurende tien jaar een verbod om Nederland binnen te komen. Moeder wil nu dat de erkenning door M2 wordt vernietigd.

Het hof is echter niet gevoelig voor deze argumenten: "... is het hof van oordeel dat de rechtbank terecht en op juiste gronden heeft bepaald dat de erkenning van de minderjarige door M2 niet door M2 kan worden aangetast. (...) Het hof neemt daarbij in aanmerking dat onweersproken vast is komen te staan dat de man op 1 april 2015 door middel van een brief van zijn advocaat de vrouw om toestemming tot erkenning van de minderjarige heeft gevraagd en het verzoekschrift van de man tot vervangende toestemming pas op 8 januari 2016 bij de rechtbank is ingediend. Nu het verzoekschrift van de man bij de rechtbank (ruim) buiten de in de rechtspraak van de Hoge Raad geformuleerde termijn van drie maanden

is ingediend, is de door de moeder aan M2 verleende toestemming onvoorwaardelijk geworden. Verder ziet het hof in deze kwestie – ondanks dat tussen de man en de minderjarige inmiddels omgang is gerealiseerd, de verhouding tussen de man en de moeder lijkt te zijn genormaliseerd en M2 een inreisverbod heeft gekregen, waardoor hij Nederland niet meer in kan en geen enkele band met de minderjarige heeft – geen aanleiding om de zogenoemde "minder strikte" maatstaf uit de rechtspraak van de Hoge Raad te hanteren. Dat de vrouw twijfel heeft gezaaid over de vraag of de minderjarige het kind van de man was, leidt – mede gelet op het feit dat de man uitdrukkelijk heeft verklaard er desondanks altijd vanuit te zijn gegaan dat hij de biologische vader van de minderjarige was – niet tot een andere conclusie. Ook is het hof niet gebleken dat de moeder de toestemming aan M2 om de minderjarige te erkennen slechts heeft gegeven met het oogmerk de belangen van de man te schaden, nu de moeder en M2 ten tijde van die erkenning een affectieve relatie met elkaar hadden, de moeder zwanger van hem was en zij voornemens waren een gezin te vormen. De advocaat van de moeder heeft dit ter zitting nog bevestigd."

"Toch wijst de rechtbank alle verzoeken van M1 af. De reden: M1 heeft te lang gewacht met zijn verzoek"

TOELICHTING

Dit verhaal is een bekend verschijnsel dat al tot vele rechtszaken heeft geleid: de vrouw wil niet bijdragen aan de erkenning door een voormalige geliefde en werkt eraan mee dat het kind door een andere man wordt erkend. Vaak is dit de nieuwe partner, maar er zijn ook andere situaties bekend. In een ver verleden had de eerste man dan pech gehad. Het kind had nu immers een vader en dus stond hij machteloos.

Omdat dit geen bevredigende situatie was, is de rechter de verwekker na verloop van tijd tegemoetgekomen. Als vaststond dat de erkenning door man 2 alleen was gedaan om erkenning door man 1 onmogelijk te maken, was dit misbruik van het recht en kon de erkenning door man 2 nietig worden verklaard. Geleidelijk aan is de rechtspraak verder verfijnd. Inmiddels wordt er ook gekeken naar de balans tussen enerzijds de

belangen van de verwekker en anderzijds die van het kind, de moeder en de erkenner, vaak de nieuwe partner in het gezin.

"Moeder kwam erachter dat M2 alleen een relatie met haar wilde voor een verblijfsvergunning"

In 2002 formuleerde de Hoge Raad het als volgt³: "Ingeval de verwekker nog geen procedure heeft ingesteld, maar door middel van een brief van een advocaat aan de moeder toestemming tot erkenning heeft verzocht, moet worden aangenomen dat een daarna door de moeder aan een andere man gegeven toestemming tot erkenning slechts een voorwaardelijk karakter heeft zolang niet een (nadien) door de verwekker verzochte vervangende toestemming bij een definitief geworden rechterlijke beslissing is geweigerd. Teneinde te voorkomen dat de situatie te lang ongewis blijft, dient de verwekker het verzoek om vervangende toestemming bij de rechtbank in te dienen uiterlijk drie maanden na de dag waarop de brief van de advocaat aan de moeder is verzonden; bij gebreke daarvan wordt een door de moeder aan een andere man gegeven toestemming onvoorwaardelijk. Deze periode van drie maanden is enerzijds lang genoeg om betrokkenen de gelegenheid tot beraad en overleg te geven, en anderzijds laat zij de betrokkenen niet onnodig lang in onzekerheid."

"Dit verhaal is een bekend verschijnsel dat al tot vele rechtszaken heeft geleid"

1. Deze uitspraak is niet gepubliceerd

2. Zie www.rechtspraak.nl, ECLI:NL:GHDHA:2018:822

3. In HR 31 mei 2002, ECLI:NL:HR:2002:AE0745

Oulayah el Yalte en Luz Kromhout

‘Valse huurcontracten, je weet het pas **als je het ziet**’

Valse huurcontracten om een inschrijving in de BRP mogelijk te maken. Vorig jaar stak het plotseling de kop op. Een gesprek hierover met Oulayah el Yalte, fraude coördinator en Luz Kromhout, senior projectmanager Burgerzaken en adresfraude bij de gemeente Rotterdam. "Inmiddels hebben we al negentig valse huurcontracten onderschept."

Van links naar rechts: Luz Kromhout en Oulayah el Yalte

Tekst: Hans Ouwerkerk

Foto: Sjors Massar

Het begon voor Oulayah el Yalte vorig jaar allemaal bij een vals ID-document. "De dame in kwestie was bij Burgerzaken aan het loket ingeschreven. Van de vreemdelingenpolitie (AVIM) kreeg ik door dat ze de dame hadden gesproken en dat er sprake was van een vals identiteitsbewijs. Vervolgens heb ik alle stukken, die in ons bezit waren, van de vrouw opgevraagd. Daartussen trof ik onder andere een huurovereenkomst aan. En de ervaring leert dat als één stuk vals is de overige stukken meestal ook vals zijn. Zodoende startte ik een onderzoek op. Ondertussen vernam ik dat de gemeente Den Haag met een soortgelijk onderzoek bezig was. Daarom ben ik met de gemeente Den Haag aan tafel gaan zitten en werden de huurovereenkomsten naast elkaar neergelegd. Ondertussen had ik contact opgenomen met de woningcorporatie en die gaf aan de huurder niet te kennen en dat de woning

helemaal niet was verhuurd. Al gauw werd duidelijk dat de huurovereenkomsten vals waren. En zo is het balletje eigenlijk gaan rollen."

El Yalte gaat op onderzoek uit. "Als je niet weet waar je naar moet zoeken of als je niet weet hoe het eruit ziet, dan weet je ook niet of je het eerder gezien hebt. Ik ben mij vervolgens gaan focussen op afwijkingen. Waaraan kun je zien dat een huurovereenkomst vals is?" Al snel haalde zij zo'n vijf valse huurcontracten boven tafel en uit hetzelfde onderzoek bleek ook dat het hier ging om een organisatie die zichzelf al vijf diverse namen had aangemeten, waaronder Adresbanck. "Momenteel opereert de organisatie weer onder de naam Rijksadressen", aldus Oulayah.

LANDELIJK AANPAK ADRESKWALITEIT

Een jaar daarvoor, in 2016, had Luz Kromhout al eens iets gehoord over Adresbanck, een organisatie op internet die tegen betaling adressen levert. "Ik werk vanuit Rotterdam mee aan Landelijke Aanpak Adreskwaliteit (LAA). Binnen dit netwerk waarschuwde toen de gemeente Bergen op Zoom voor deze organisatie. Ik heb daar toen ook al naar gekeken maar ik wist inderdaad nog niet waar ik naar moest kijken. We hebben dat toen geparkeerd." Met de komst van Oulayah el Yalte had Kromhout direct een aanspreekpunt tegen wie zij haar vermoedens en die van andere gemeenten kon uitspreken. "En wat Oulayah vervolgens ontdekte heb ik via Landelijk Aanpak Adreskwaliteit gedeeld." Oulayah is naast fraudecoördinator BRP en ID-fraude ook voorzitter van de Werkgroep Tegengaan Identiteitsfraude (WTI) regio Rotterdam Rijnmond. Alle kennis wordt gedeeld en gebundeld binnen de LAA en WTI. "En van daaruit leveren de LAA en WTI weer informatie aan gemeenten terug. We moeten namelijk niet apart optreden. Geen enkele gemeente kan het alleen want

daar heeft niemand voldoende mankracht voor. Er moet vanuit één positie tegen partijen die dit op internet verkopen worden opgetreden", benadrukt Kromhout.

WEET WAAR JE OP MOET LETTEN

"Het is op z'n Cruiffiaans; 'Je gaat het pas zien als je het doorhebt'", zegt Luz. Haar vergelijking is overigens treffend want bij veel valse huurcontracten is namelijk juist de handtekening van Johan Cruiff gebruikt. "Omdat", legt Oulayah uit, "zijn handtekening eenvoudig van het internet te plukken is." Volgens Kromhout is het van belang dat de medewerkers van Burgerzaken en het Klant Contactcentrum (KCC) weten waar ze op moeten letten. "Fraude vindt niet alleen plaats aan de balie. Dit gebeurt via alle mogelijkheden die een burger heeft. Dus ook digitaal en per post." Om het herkennen van valse documenten voor de medewerkers gemakkelijk te maken heeft de fraudecoördinator een sheet gemaakt. "Je moet namelijk niet uren hoeven staren naar een document. Het document scannen op een aantal punten is voldoende."

Tijdens het afgelopen NVVB Congres heeft Oulayah el Yalte een workshop gegeven en de aanwezigen het aantal kenmerken laten zien waar je bij een huurcontract op moet letten. Welke kenmerken dat precies zijn wil zij nu in dit gesprek niet zeggen. Dat kunnen gemeenten beter bij WTI en LAA navragen. Oulayah el Yalte legt uit; "Dit blad kan namelijk ook door lieden van internet worden geplukt die daar dan hun voordeel mee kunnen doen."

"We bevinden ons in een tijdperk waarin wij net als de creatieve fraudeur out of the box moeten leren denken"

PROACTIEVE INSTELLING

Oulayah el Yalte bekleedt als enige in heel Nederland de functie van fraudecoördinator. "Ja, het schijnt zo te zijn," zegt ze lachend. Dat de gemeente Rotterdam als enige gemeente in Nederland een fraudecoördinator BRP en ID-fraude heeft komt volgens haar voort uit een proactieve instelling van de gemeente Rotterdam. Kromhout: "Rotterdam heeft het goed gedaan door te onderkennen, dat het niet handig is wanneer je als Burgerzaken de slager bent die zijn eigen vlees keurt. Daarvoor heeft het iemand van buiten met een opleiding en veiligheidsachtergrond aangesteld. De vraag aan Oulayah bij het sollicitatiegesprek was dan ook niet 'ken je de BRP?' maar 'kun je analyseren en fraude opsporen?' En dat is wat ik zelf ook merkte bij mijn werk. Als je alleen maar losse punten ziet en je niet getraind bent in het analyseren en door researcheren op informatie, dan zie je de verbinding tussen die losse punten niet. Daar heb je iemand voor nodig die daar met een andere kennis en blik naar kijkt."

AANGIFTE

Het werk van El Yalte houdt dan ook niet op bij opsporen van de fraude alleen. "Je doet enerzijds onderzoek naar valse huurovereenkomsten maar je neemt in het gehele onderzoek ook de overige documenten mee. Om een risicoanalyse in kaart te kunnen brengen is het onder andere van belang om te weten met wie je te maken hebt en hoe de modus operandi er uit ziet." Daarnaast doet de gemeente Rotterdam aangifte

tegen de facilitators en de frauderende burgers. "En hoe duidelijker en vollediger ik die aangifte kan maken hoe beter het is." Volgens het tweetal heeft de fraude met huurcontracten overigens wel twee kanten. Er zijn uiteraard daders maar aan de andere kant ook gedupeerden. "Er wordt een adres als verblijfplaats met huurovereenkomst aangeboden", vertelt Oulayah. "En vervolgens is er een alleenstaande moeder die noodgedwongen snel een andere woning nodig heeft. Ze kan niet op straat en via de woningcorporatie gaat het niet lukken. De club die achter die valse huurovereenkomsten zit kent z'n doelgroep verdraaid goed en speelt daar op in door alles te zeggen wat die alleenstaande moeder wil horen. Maar als zij eenmaal die overeenkomst heeft, kan ze naar de huissleutels fluiten. Zij is dus echt gedupeerd. Kijk, wij weten inmiddels wat er in woonfraudeland gaande is maar dat weet zo'n alleenstaande moeder niet. En een dak boven het hoofd willen we feitelijk allemaal."

MET DE TIJD MEE

Oulayah heeft het gevoel dat veel gemeenten de creativiteit en innovativiteit van de gemiddelde fraudeur onderschatten. "We bevinden ons in een tijdperk waarin wij net als de creatieve fraudeur 'out of the box' moeten leren denken. Meegaan met de tijd en zorgen dat het fraudeproces binnen elke laag van Burgerzaken goed ingebed is. Inmiddels zijn we met diverse soorten fraude binnen het sociaal domein bekend en weten wij hoe we dit moeten aanpakken. Nu is de tijd aangebroken dat we de aanpak van fraude binnen de BRP eigen gaan maken. Je kunt dan denken aan fraude met onder andere valse uittreksels, huurcontracten en valse brondocumenten."

Overigens bespeurt Kromhout wel een worsteling met de dienstverlening van Burgerzaken. "Juist richting onze burgers willen we de dienstverlening snel en efficiënt laten verlopen. Zo simpel, vriendelijk en doelgericht mogelijk. En dat is soms tegengesteld aan fraudebestrijding. Dus het is wel continu zoeken naar een goede balans."

Die balans slaat voor de gemeente Rotterdam wel goed uit. Medewerkers zijn geïnstrueerd, er zijn tal van presentaties gegeven en er is samengewerkt binnen de LAA en WTI. Mooie ontwikkelingen hebben plaatsgevonden en resultaten zijn bereikt. Oulayah el Yalte: "De gedeelde kennis en inzet van alle medewerkers heeft er inmiddels voor gezorgd dat we al negentig valse huurovereenkomsten hebben onderschept. En uit berekeningen van de LAA staat elke valse huurovereenkomst voor een fraudebedrag van 2200 euro. Dus reken de winst maar uit. Een winst die gezamenlijk is behaald en bereikt."

Column

Arre Zuurmond
Gemeentelijke Ombudsman Amsterdam

Wie mag de identiteitskaart van Margriet ophalen?

De in Amsterdam woonachtige mevrouw Van Beek, een dame op leeftijd, is al jarenlang curator voor haar dochter Margriet. Margriet is inmiddels de veertig gepasseerd en lijdt aan een ernstige geestelijke stoornis. Zij wordt daardoor zodanig beperkt dat ze niet in staat is haar eigen belangen te behartigen en zelfstandig te wonen. Ze verblijft momenteel tijdelijk in een verpleeginstelling in Gelderland, maar het zou handiger zijn als zij dichter in de buurt van haar moeder woonde.

Margriet kan worden ingeschreven bij een Amsterdamse instelling. Hiervoor heeft ze een nieuwe ID-kaart nodig die ze in haar officiële woonplaats moet aanvragen. De reis naar Amsterdam voor een bezoek aan het Stadsloket is vanwege de geestelijke toestand van Margriet echter een stressvolle onderneming. Soms is ze zo moeilijk in de omgang dat ze een gevaar voor zichzelf vormt. Uiteindelijk lukt het mevrouw Van Beek toch om Margriet met de hulp van een begeleider van de instelling aan de balie van het Stadsloket te laten verschijnen om haar ID-kaart aan te vragen.

"Ze snapt niet waarom zij als curator de kaart niet voor haar dochter mag ophalen"

Maar de baliemedewerker vertelt hun dat Margriet nóg een keer naar het Stadsloket zal moeten komen, en wel om haar nieuwe kaart op te halen. Hier ziet mevrouw Van Beek enorm tegenop. Ze snapt niet waarom zij als curator de kaart niet voor haar dochter mag ophalen. De gemeente is wel bereid om de ID-kaart binnen twee weken aangetekend naar het Gelderse verpleegadres te sturen waar Margriet verblijft, maar ook dan zal Margriet haar identiteitsbewijs persoonlijk moeten aannemen. Mevrouw Van Beek is het daar niet mee eens en wil de kaart liever zelf ophalen. Margriet is immers wilsonbekwaam en de rechter heeft bepaald dat mevrouw Van Beek als curator haar dochter in vrijwel alle zaken mag vertegenwoordigen. Op de oude ID-kaart van Margriet staat zelfs vermeld dat zij niet in staat is om zelf te tekenen. De gemeente houdt echter vol dat Margriet de kaart persoonlijk in ontvangst moet nemen.

Mevrouw Van Beek dient een klacht in bij het Stadsloket en vraagt mij om hulp. Zowel de afdeling Dienstverlening als het juridisch adviesbureau van de gemeente bevestigen haar verhaal. De gemeente is immers verplicht om te controleren of degene voor wie het identiteitsbewijs wordt overhandigd op dat moment nog in leven is. Wel mag mevrouw Van Beek uit naam van haar dochter tekenen voor ontvangst. Hoewel ik deze redenering begrijp, vraag ik de gemeente toch om in dit specifieke, gecompliceerde geval een uitzondering te maken. De gemeente geeft gehoor aan dit verzoek en mevrouw Van Beek mag de identiteitskaart alsnog voor haar dochter Margriet ophalen.

Geslaagde hertelling bij gemeenteraadsverkiezing in Amersfoort

Op 21 maart 2018 werd in Amersfoort, net als in de meeste andere gemeenten in Nederland, de verkiezing van de gemeenteraad gecombineerd gehouden met het raadgevend referendum op de Wiv. Een dag die soepel verliep, maar desondanks leidde tot een hertelling die niet zonder gevolgen bleef.

Tekst: Tosca Veenhuizen

Ook in Amersfoort ging aan de verkiezingsdag een flinke organisatie vooraf. Zo hebben we in onze gemeente 91 stembureaus ingericht, waarvan één mobiel stembureau: de stembus.

STEMMEN STIMULEREN

Dit jaar hadden we voor het eerst een mobiel stembureau dat op 21 maart de stations Schothorst en Vathorst aandeed, evenals twee schoollocaties (ROC Midden Nederland aan de Disketteweg en HU en MBO Amersfoort aan De Nieuwe Poort). Met deze 'stembus' konden we reizigers en scholieren op maat bedienen. De scholen vroegen we vooraf om in hun lesprogramma aandacht te besteden aan lokale democratie en aan het belang van stemmen. Hoewel niet veel mensen in de stembus hebben gestemd, namelijk 144, is het wel een goed aanvullend middel gebleken om stemmen te faciliteren.

Op drie stembureaus hebben wij daarnaast getest of het aanbieden van een gratis kopje koffie of thee mensen kon stimuleren om te gaan stemmen. Ook hebben we veel aandacht besteed aan honderd jaar kiesrecht. Zo hadden we een tentoonstelling ingericht over honderd jaar kiesrecht en in het stembureau in het Oude Stadhuis werd een voorstelling

gegeven door vrijwilligers van de stichting Levende Historie. Uiteraard zonder daarbij de stembusgang te verstoren.

ENKELE AMERSFOORTSE GETALLEN

Om alle Amersfoortse stembureaus te kunnen bemensen, benoemden we 539 stembureauleden. Zij werkten in twee shifts: de ochtendploeg startte om 07.00 uur en werd om 13.30 uur afgelost door de middagploeg. Om 21.00 uur voegde de ochtendploeg zich bij de middagploeg en samen met twee extra ingezette tellers telden zij de uitgebrachte stemmen voor beide verkiezingen op een snelle en efficiënte manier.

Om op een van de veertien deelnemende partijen aan de gemeenteraadsverkiezing te mogen stemmen, zijn in Amersfoort 118.444 kiesgerechtigden opgeroepen, waarvan uiteindelijk 70.321 kiezers werden toegelaten tot de stemming. Dit komt neer op een opkomstpercentage van 59,8 procent voor de gemeenteraad. Ter vergelijking: het gemiddelde landelijke opkomstpercentage voor deze verkiezing ligt op 54,9 procent.

Voor het raadgevend referendum op de Wet op de inlichtingen- en veiligheidsdiensten (Wiv) zijn in Amersfoort 114.921 kiesgerechtigden opgeroepen, waarvan er 66.111 werden

toegelaten tot de stemming. Een opkomstpercentage van 57,53, tegenover een landelijk percentage van 51,54 procent.

SOEPELE VERKIEZINGSDAG

De stemming op 21 maart verliep soepel; er waren geen incidenten. Wel werd vanuit een aantal stembureaus geklaagd over de temperatuur. Woensdag 21 maart was een koude dag en ondanks het bijplaatsen van extra kachels bleef het in een aantal stembureaus koud.

De burgemeester van Amersfoort reed die dag per fiets alle 91 stembureaus langs. Dit is door de stembureauleden erg gewaardeerd. Ook bezochten twee 'troubleshootteams' alle stembureaus om te inventariseren of de leden problemen tegenkwamen of opmerkingen hadden. Dankzij de inzet van deze twee teams konden we snel schakelen met het Team Verkiezingen in het stadhuis.

Om 21.00 uur begonnen we overal met het tellen van de stemmen. De duidelijke opdracht was: eerst tellen we de stemmen van de gemeenteraadsverkiezing en geven we via een digitale link de voorlopige opkomst op partijniveau door. Daarna tellen we de stembiljetten van het raadgevend referendum en geven we ook deze uitslag door met behulp van een digitale link. Dit werkte goed: ruim voor middernacht konden we voor Amersfoort een voorlopige uitslag op partijniveau presenteren.

"De bereidwilligheid onder de collega's was enorm: voor we het wisten hadden zich ruim honderd hertellers aangemeld"

VERZOEK TOT HERTELLING

Op vrijdagochtend 23 maart om 10.00 uur kwam het centraal stembureau bijeen om de einduitslag vast te stellen. Tijdens die zitting werd bezwaar ingediend tegen de vaststelling van de uitslag. De toewijzing van de zevende restzetel leidde bij het CDA, vanwege het kleine verschil in het aantal stemmen, tot het maken van bezwaar. Ondanks dat er geen ernstige vermoedens van onregelmatigheden werden geconstateerd,

besloot het centraal stembureau in het kader van transparantie toch tot een algehele hertelling.

We hebben die dag regelmatig contact gehad met de Kiesraad. Die verwees naar de 'Tweede circulaire gemeenteraadsverkiezingen en raadgevend referendum 21 maart 2018' van het Ministerie van Binnenlandse Zaken van 12 maart 2018, een document dat weer verwijst naar de nog steeds van kracht zijnde 'Circulaire gemeenteraadsverkiezingen: Hertellingen' van januari 2014. Na veelvuldig overleg met de Kiesraad was de hertelling een feit. Deze vond plaats op maandag 26 maart in Sporthal Juliana van Stolberg in Amersfoort.

VOORBEREIDING VAN DE HERTELLING

Al in een vroeg stadium van het organisatieproces van de verkiezingen hebben wij in Amersfoort nagedacht over hoe we een eventuele hertelling zouden organiseren en hiervoor een draaiboek gemaakt. Het was erg fijn dat de grote lijnen al uitgestippeld waren. Zo hadden we onder voorbehoud de sporthal al gereserveerd. Zodra duidelijk was dat er een hertelling zou plaatsvinden, namen we contact op met de beheerder om verdere afspraken te maken.

Op zondag 25 maart is de SRO (Sport, Recreatie en Onderwijsvoorzieningen), onze partner voor de logistiek rondom de stemlokalen, met een groep medewerkers de sporthal gaan inrichten. Zij hebben twintig grote telplekken op orde gebracht, elk bestaande uit vier tafels, om de stembiljetten van de gemeenteraadsverkiezing te hertellen. Ook de stembiljetten van het raadgevend referendum werden opnieuw geteld. Hiervoor richtten zij een 21e telplek in.

Op hetzelfde moment ging een groep collega's in het gemeentehuis aan de slag om alle tassen met de stembiljetten per stembureau op volgorde te zetten. Wij werken in Amersfoort met bigshoppers, waarin de stembureauleden na het tellen de stembiljetten kunnen verzamelen. Deze tassen worden in een beveiligde ruimte bewaard. De tassen met de stembiljetten van het raadgevend referendum hebben een andere kleur en worden gescheiden van de andere tassen opgeslagen in een aparte, eveneens beveiligde ruimte.

Ondertussen kopieerden de medewerkers in het gemeentehuis 91 blanco processen-verbaal, zodat het centraal stembureau ze de volgende dag kon invullen. Er werden tellijsten gemaakt, naam bordjes van de partijen, instructies en natuurlijk een aanwijzingsbesluit. De burgemeester was hierbij aanwezig en kon het besluit dus direct tekenen. De kopieerapparaten werkten op volle toeren. We zijn die zondag om 13.00 uur

begonnen. Rond 23.00 uur was zelfs de sporthal helemaal ingericht en konden we zeggen: "We zijn er klaar voor!".

VOLOP VRIJWILLIGERS

Maandagochtend 26 maart zijn in alle vroegte, om 06.00 uur, de gevulde bigshoppers door de medewerkers van de SRO in een vrachtwagen naar de sporthal gebracht. Daar stond inmiddels de eerste ploeg medewerkers klaar om de hertelling in goede banen te leiden. Eerder dat weekend had de gemeentesecretaris al diverse afdelingsmanagers, leidinggevend en teamleiders benaderd met het verzoek drie tot vier medewerkers te vragen op maandag te komen helpen met de hertelling. Dit was een groot succes. De bereidwilligheid onder de collega's was enorm: voor we het wisten hadden zich ruim honderd hertellers aangemeld.

"Het verschil van slechts zestien stemmen was in dit geval een verschil met een groot gevolg"

De vrijwilligers werden over de tafels verdeeld. Per tafel werd een voorzitter aangewezen die een blauw hesje aankreeg. De tellers werden in het roze gestoken, de communicatiemedewerkers (voor het opvangen van de pers) in het groen en de Burgerzakencollega's droegen hun uniform. De waarnemer namens de Kiesraad kreeg een rode bodywarmer aan. Zo was de rolverdeling voor zowel medewerkers als belangstellenden volledig duidelijk.

STRASSE ORGANISATIE

De burgemeester gaf om 10.00 uur onder grote belangstelling het startsein. In alle rust en strak georganiseerd begonnen de collega's aan de 21 tafels aan het opnieuw tellen van de op 21 maart uitgebrachte stemmen. De eerste tassen waren op dat moment al bij de tafels aanwezig. Tafel 1 telde tas 1 (van stembureau 1), enzovoort. Wanneer een groep klaar was met tellen, stak die een vlag omhoog. Een collega van de afdeling Burgerzaken nam de 'tafelvoorzitter' vervolgens mee naar de tafel waar de overige medewerkers van Burgerzaken zaten, om daar het proces-verbaal en de telstaat te laten controleren. De tassen met de stembiljetten van het raadgevend referendum werden alleen nagekeken op eventueel verkeerd

opgeruimde stembiljetten.

Op het moment dat de Burgerzakencollega's akkoord gaven, ging de medewerker van het controleteam naar de aparte ruimte waar de leden van het centraal stembureau een nieuw proces-verbaal invulden. De originele processen-verbaal van de stemming op 21 maart waren daar ook aanwezig. Omdat de stempassen niet opnieuw geteld hoefden te worden, kon het eerste gedeelte van het originele proces-verbaal worden overgenomen op de processen-verbaal van de hertelling. Regelmatig werden de leden van het centraal stembureau geraadpleegd over de beoordeling van een stembiljet: is dit nu een geldige of een ongeldige stem?

20.00 UUR: UITSLAG BEKEND

Om 17.00 uur waren alle 70.321 stembiljetten van de gemeenteraadsverkiezing opnieuw geteld en de tassen met de biljetten van het raadgevend referendum gecontroleerd. Het centraal stembureau had iets meer tijd nodig vanwege het invullen van de processen-verbaal. Inmiddels was het 'inklopteam' in het stadhuis druk met het inkloppen van de gegevens in het OSV (Ondersteunende Software Verkiezingen). Om 20.00 uur 's avonds was de uitslag bekend.

Dinsdagochtend 27 maart om 10.00 uur is de definitieve uitslag tijdens de zitting van het centraal stembureau openbaar gemaakt.

BIJZONDERE DAG MET GROOT GEVOLG

Door een minimale verschuiving van het aantal stemmen per partij en een andere beoordeling van enkele ongeldige stembiljetten, bleek de verdeling van de zevende restzetel uiteindelijk toch in het voordeel van het CDA. Bij de eerste telling op 21 maart werden er 70.305 geldige stemmen geteld. Bij de hertelling zijn er 70.321 geldige stemmen geteld. Een verschil van slechts zestien stemmen. Op het totaal aantal lijkt dit een klein verschil, maar in dit geval was het een verschil met een groot gevolg.

Niemand zit te wachten op een hertelling, laten we daar duidelijk in zijn. Desalniettemin kijken we in Amersfoort terug op een zeer geslaagde dag. Zo verliep de samenwerking tussen alle medewerkers geweldig en gaf de voortreffelijk verzorgde lunch gelegenheid eens kennis te maken met collega's die je normaal gesproken niet snel treft. Over het geheel genomen was de hertelling een collectieve inspanning van alle medewerkers van de gemeente Amersfoort die de verkiezingen in de gemeente nog meer op de kaart heeft gezet. Dat bewijst maar weer eens: stemmentellen blijft mensenwerk!

Zoekt u gemotiveerde en goed opgeleide medewerkers?

- > Specialisten (Burgerlijke stand, BRP, Naturalisatie, BAG, Belastingen)
- > Projectleiders verkiezingen
- > Teamleiders
- > KCC-medewerkers.

Voor korte of langere periodes. Kwaliteit en continuïteit. Even Werkt! regelt het voor u.

EVEN
WERKT!
Specialist in Publiekszaken

Bel: +31 30 711 64 74 of mail: info@evenwerkt.nl

De juiste route naar betrouwbaar registratiebeheer

Het principe achter het werken met basisregistraties is eigenlijk simpel. Gegevens eenmalig invoeren en ze meervoudig gebruiken. Dit staat of valt wel met de kwaliteit van de gegevens en het gemak om deze met andere(n) te delen. Procura werkt al jaren met gemeenten samen aan applicaties die dit proces makkelijk en betrouwbaar maken. Van de allereerste werkende GBA-applicatie (PROBEV) in Nederland tot een nieuwe state-of-the-art-applicatie die het beheer van de Basisregistratie Personen (BRP) stroomlijnt.

www.procura.nl

qp procura

Ida Kastrati

De ontwikkelingen bij het vak Burgerzaken volgen elkaar snel op, en de toekomst ervan ligt natuurlijk bij de 'jonkies'. Hoe kijken jonge mensen tegen Burgerzaken aan, en hoe gaan ze ermee aan de slag? Aan de hand van een aantal vragen wil B&R deze jonge mensen een gezicht geven. In dit nummer geven wij het woord aan Ida Kastrati.

Foto: Jonathan Vos

WAT IS JE LEEFTIJD, WAAR WOON JE EN WAAR WERK JE?

Mijn naam is Ida Kastrati en ik ben 26 jaar oud. Ik woon in de gemeente Brunssum in het mooie Limburg en werk al een aantal jaar bij de dienst Publiekszaken van de gemeente Maastricht.

HOE LANG WERK JE AL BIJ BURGERZAKEN EN HOE BEN JE DAAR TERECHTGEKOMEN?

In 2010 begon ik als stagiaire bij de gemeente Maastricht. Daar heb ik in een jaar tijd veel geleerd en mezelf enorm mogen ontwikkelen. Tijdens mijn vervolgopleiding, de Hogere Juridische Opleiding (tegenwoordig HBO-Rechten), ben ik in de vakantieperiodes bij de gemeente terug blijven komen. Toen al wist ik waar mijn hart lag en wat ik wilde: burgers zo goed mogelijk van dienst zijn en daarbij mijn juridische achtergrond gebruiken. Nog voordat ik mijn opleiding had afgerond, kreeg ik van de gemeente Maastricht een vast contract. Nu ben ik al twee jaar allround medewerker, met specialisaties zoals Burgerlijke Stand en Vestiging Buitenland.

WAT TREKT JE AAN IN HET VAK?

Werken bij Burgerzaken past erg goed bij mij. Alles wat je bij Burgerzaken doet, is bij wet bepaald. Het naleven en uitleggen van deze wetten en regels vind ik erg interessant. Zo kan ik mijn juridische opleiding en mijn persoonlijke interesse combineren met het dienstverlenende aspect dat hoort bij het werken aan een publieksbalie. Het leukste aan mijn werk vind ik dan ook het klantencontact. Geen enkele dag is hetzelfde en bijna geen enkele situatie is te vergelijken met een andere. Dit maakt het werk bijzonder gevarieerd. Iedere dag met een voldaan gevoel naar huis gaan omdat je mensen hebt kunnen helpen en bij hebt kunnen maken, wie wil dat nou niet?

WELKE TOEKOMSTIGE ONTWIKKELINGEN ZIE JIJ IN HET VAK? WELKE ONTWIKKELINGEN OMARM JE? EN TEGENOVER WELKE ONTWIKKELINGEN STA JE KRITISCH?

Een toekomstige ontwikkeling waar we niet omheen kunnen, is de digitalisering. Als gemeente mogen we immers niet achterblijven en moeten we met de tijd mee, vooral als het gaat om snelheid, flexibiliteit, actualiteit en veiligheid. Ik omarm deze ontwikkeling en zie het als iets positiefs. De digitalisering geeft ons de mogelijkheid om talenten te ontdekken en die te verbreden, opent nieuwe deuren naar onze toekomst en geeft onze werkervaring een nieuwe impuls. Waar ik wel kritisch tegenover sta, is de digitalisering van het vaststellen van de identiteit. Dit is een groot en belangrijk onderdeel van ons werk. Of het vaststellen van identiteiten nog net zo goed gaat als we het afstaan aan de digitalisering, daarvan moet ik nog overtuigd raken. Daarnaast geven wij hiermee ook grotendeels het leukste onderdeel van ons werk op: ons klantencontact.

Jonkies gezocht

Werken er in jouw gemeente ook veelbelovende jonkies bij Burgerzaken? Dan horen we het graag! Stuur een e-mail naar communicatie@nvvb.nl en wie weet staat jouw collega straks op deze pagina.

WAAR DENK JE DAT DE AFDELING BURGERZAKEN OVER VIJF JAAR STAAT?

Over vijf jaar zie ik mijzelf werken bij een afdeling Burgerzaken die vanuit de gemeente Maastricht vooral actief is op backoffice. Een verschuiving van frontoffice naar backoffice dus. Alleen de speciale zaken en probleemgevallen komen nog aan de balie. Dit maakt ons werk nóg gevarieerder en inhoudelijker. Ook zal er over vijf jaar meer aandacht zijn voor het vaststellen van de identiteit, aangezien de burgers zich dan minder fysiek hoeven te vertonen.

"De digitalisering geeft ons de mogelijkheid om talenten te ontdekken en die te verbreden"

WAT BETEKENT DE NVVB VOOR JOU NU, EN WAT ZOU DE NVVB IN DE TOEKOMST VOOR JOU KUNNEN BETEKENEN?

De NVVB zie ik als een adviesbureau waar ik altijd terecht kan met vragen of om specifieke gevallen te overleggen. Ik hoop dat de NVVB mij en mijn collega's veel informatie, congressen, opleidingen en cursussen kan blijven bieden om ons te helpen omgaan met de toekomstige ontwikkelingen. Voor veel collega's zijn al die aankomende veranderingen vooral 'eng'. Ik weet zeker dat de NVVB die angst voor een groot gedeelte kan wegnemen door een grote rol te spelen in de informatievoorziening en bij de 'geruststelling' van collega's. Zo kunnen wij als gemeente, mede dankzij hun hulp, aan een mooie toekomst werken voor zowel de burger als onszelf.

Uit het adviesbureau van de NVVB

Het Adviesbureau van de NVVB krijgt van gemeenten uit het hele land doorlopend gevarieerde en interessante praktijksituaties voorgelegd. In deze editie: een akte geheel opnieuw opmaken en het probleem van de eerste inschrijving met alleen de verplichte categorieën?

Akten wijzigen of toch vernieuwen?

Tekst: Edwin van Benthem

Akten uit de registers van de burgerlijke stand hebben authentieke bewijskracht. De gegevens die daarin staan, moeten dus compleet en duidelijk zijn. Een in Nederland geboren persoon moet erop kunnen vertrouwen dat zijn geboorteakte juist en volledig is. Ontbrekende of foutieve gegevens moeten daarom worden toegevoegd of verbeterd.

In artikel 24 van boek 1 van het Burgerlijk Wetboek staat beschreven dat de rechtbank opdracht kan geven om akten te verbeteren of registers aan te vullen met een ontbrekende akte. In de praktijk komen er situaties voor waarbij de wijziging van een akte complex is en de leesbaarheid in gevaar komt. Vaak vraagt de rechtbank dan vooraf advies aan de ambtenaar van de burgerlijke stand over hoe een wijziging letterlijk in een latere vermelding moet worden beschreven. Soms is het aanpassen van een akte namelijk een bijna

ondoenlijke klus. Hierdoor kan het gebeuren dat iemand die later zijn geboorteakte inziet, de schrik van zijn leven krijgt bij het zien van wat er in het verleden allemaal is verbeterd. Denk bijvoorbeeld aan foutief opgenomen en daarna weer verbeterde gegevens over de ouders, en soms ook fouten in de naam. Je moet een akte goed kunnen lezen om iemand te kunnen uitleggen wat er nu precies is gebeurd in zijn of haar leven en hoe hij of zij nu heet.

"Soms is het aanpassen van een akte een bijna ondoenlijke klus"

In sommige gevallen kun je je afvragen of het niet beter is om de volledige geboorteakte opnieuw te maken. De rechtbank zou dan kunnen gelasten om een foutief opgemaakte akte door te halen en de registers aan te vullen met een nieuwe akte. Hoe goed bedoeld een dergelijke oplossing ook zou zijn, hij is in

strijd met de wet. Doorhaling van een akte kan alleen als deze onterecht in het register aanwezig is. En dat is niet het geval!

Maar uitzonderingen bevestigen de regel. Een in Amsterdam geboren persoon ondervond al jaren hinder van het feit dat het geslacht in de geboorteakte foutief was opgenomen. Na jaren sprak de rechtbank de wijziging van het geslacht uit. Via een kantmelding werd deze ook in de geboorteakte vermeld. De wijziging deed echter meer fout dan goed: het gaf de schijn dat het geslacht van de persoon was gewijzigd, en dit was niet zo. Om voor eens en altijd een einde te maken aan het misverstand, besloot de rechtbank in dit geval tóch om de oorspronkelijke geboorteakte te laten doorhalen en de registers aan te vullen met een nieuwe geboorteakte.

De praktijk voor de ambtenaar van de burgerlijke stand blijft echter: hoe fout een akte ook is, hij blijft altijd bestaan!

Inschrijven op basis van een VOE, met alleen de verplichte categorieën

Tekst: Hans Tomson

Bij het Adviesbureau kregen wij de volgende vraag:

"Zijn er bij jullie situaties bekend over bijvoorbeeld Eritrese vrouwen die hier in Nederland hun kinderen laten erkennen door hun nieuwe partner, terwijl zij naderhand nog gehuwd blijven te zijn? Bij ons heeft dit gespeeld, met alle gevolgen van dien: procedures via het Openbaar Ministerie bij de rechtbank om de erkenning nietig te verklaren, procedures waarin de afstamming naar de wettige vader ongedaan wordt gemaakt omdat hij niet de verwekker is, en doorhalingen van latere vermeldingen in de burgerlijke stand. Veel procedures dus, met hoge maatschappelijke kosten die bijna geheel voor rekening van de overheid komen.

De achtergrond is als volgt: bij de eerste inschrijving in de Basisregistratie Personen (BRP) op basis van een Verklaring onder ede (VOE) wordt door gemeenten vaak geen huwelijk opgenomen. De vrouwen gaan verder met hun leven en leren een nieuwe partner kennen. Bij de erkenning van hun kind kijkt de ambtenaar van de burgerlijke stand in de Gemeentelijke

basisadministratie persoonsgegevens-Verstreking (GBA-V) of mevrouw gehuwd is. Dat is dan niet het geval. Het kind wordt erkend en naderhand blijkt uit rapporten van eerste en nader gehoor dat mevrouw in Eritrea is gehuwd. In onze gemeente wordt overigens vooraf altijd gevraagd naar rapporten van eerste en nader gehoor van de vrouw voordat de erkenning plaatsvindt."

ONZE REACTIE

Wij herkennen deze situatie. Waarschijnlijk hebben we hier te maken met naweëen uit de periode toen gemeenten met een AZC nog niet waren ingespeeld op de massale inschrijving van veelal ongedocumenteerde asielzoekers. Inmiddels verloopt die inschrijving, mede dankzij de inspanningen van de NVVB, beter gecoördineerd, met inschrijvingsstraten en collega's die hiervoor extra zijn opgeleid. We zijn het met onze collega-vragensteller eens dat het in dit soort gevallen goed is om bij een erkenning door te vragen en de rapporten van eerste en nader gehoor erbij te pakken. Aan de hand hiervan is het mogelijk een aanvullende VOE op te maken.

Deze casus is een goede aanleiding om nog eens te verwijzen naar de geactualiseerde versie van het boekje "De verklaring onder ede onder de loep" van onze collega Ton Kassenaar, te vinden op de NVVB-website (klik op Producten en dan op Handreikingen). Hierin staat dat wij met het oog op een zo betrouwbaar mogelijke inhoud van de BRP-gegevens niet te snel gegevens over huwelijk en kinderen aan een VOE moeten ontlenuen. Veelal zal de burger hierover binnen afzienbare termijn alsnog een document uit zijn moederland kunnen krijgen. Artikel 2.10 Wet BRP schrijft dit voor.

Aan de andere kant, als op voorhand is vastgesteld dat er geen zicht op is dat er binnen afzienbare tijd brondocumenten kunnen worden verkregen, kan direct worden overgegaan tot het afleggen van een VOE over de gegevens van betrokkenen. Bijvoorbeeld bij het inschrijven van ongedocumenteerde vluchtelingen.

Nieuwe app iVerkiezing: minder gedoe en meer service

Tekst: Marco Krijnsen

Foto: Rick Meinen

De recente gemeenteraadsverkiezingen verliepen in Hardenberg en Ommen opvallend soepel. Beide gemeenten werkten voor het eerst met een nieuwe applicatie. "Dit scheelt medewerkers veel tijd en maakt het inwoners een stuk makkelijker."

Hardenberg is een gemeente met 60.000 inwoners, een uitdijende stad met daaromheen veel plattelandskernen. Het betekent dat de 40 stembureaus nogal verschillen in omvang, van 450 kiesgerechtigden op het platteland tot 1.800 kiesgerechtigden in de nieuwbouwwijken. "Die situatie hebben we altijd onwenselijk gevonden", zegt Dam. "Het opkomstpercentage bij de laatste Tweede Kamerverkiezingen lag hier rond de 80 procent. Het betekent dat bij de grote stembureaus maar liefst 1.400 stemmen moeten worden geteld. Dat trekt 's avonds een zware wissel op de mensen, die er vaak al een hele dag op hebben zitten. De uitslagen druppelen daardoor ook pas laat op de avond binnen."

Een voor de hand liggende oplossing is het overhevelen van stemgerechtigden naar andere stembureaus. Maar dat nivelleren was in de oude situatie bijna onbegonnen werk, legt Dam uit. "De verouderde software was heel bewerkelijk. Bij het aanmaken van bestanden voor het drukken van de stempassen, moesten we alle gegevens voor het wijzigen van sterkelijsten handmatig invoeren. Dat kostte al gauw enkele uren per stembureau."

Een vergelijkbaar probleem deed zich voor bij het wijzigen van gegevens van kiesgerechtigden, bijvoorbeeld vanwege overlijden of het aanvragen van een machtiging of kiezerspas. Ook dat was iedere keer weer een tijdrovend karwei. "Wanneer de stempassen bij de drukker liggen, komen altijd nog de nodige mutaties binnen. Dat zal elke gemeente herkennen. Het was voor ons altijd erg lastig om dat allemaal zo snel gewijzigd te krijgen, omdat we de nieuwe gegevens eerst op andere apparatuur moesten inlezen."

PROOF OF THE PUDDING

Al die overbodige handelingen zijn nu verleden tijd. Ommen (18.000 inwoners, 15 stembureaus) en Hardenberg, die een gemeenschappelijke regeling hebben, werken sinds afgelopen voorjaar met de nieuwe applicatie iVerkiezing. Samen met andere kwartiermakers zijn Hardenberg en Ommen nauw betrokken geweest bij de ontwikkeling van de app. 21 maart was voor alle deelnemers aan de pilot de proof of the pudding.

Voor Dam en zijn collega's van beide gemeenten was de

proef geslaagd. "De app is eigenlijk niets meer dan een extra functionaliteit binnen ons bestaande software-systeem. We hoefden dus geen medewerkers te trainen om met andere software voor de verkiezingen te kunnen werken. Ook hoefden onze mensen veel minder handelingen te verrichten. Ze waren twee keer zo snel klaar als bij de oude applicatie."

25 PROCENT STEMPASSEN DIGITAAL

Minstens zo belangrijk is dat ook de inwoners van Hardenberg en Ommen nu de vruchten plukken van het nieuwe systeem, zegt Dam. "Onze visie op dienstverlening is: Digitaal waar het kan, persoonlijk als het moet. Daarom bieden we al onze dienstverlening zoveel mogelijk digitaal aan, zodat de mensen thuis na het inloggen met DigiD hun zaken kunnen regelen. Nu kan elke stemgerechtigde ook online een kiezerspas aanvragen of een volmacht regelen. We zien dat daar behoefte aan is. Zonder dat we aan de nieuwe service ruchtbaarheid hebben gegeven, is bij de afgelopen verkiezingen al 25 procent

Sneller voorlopige verkiezingsuitslag

Zodra op de verkiezingsdag de stembussen sluiten, breekt traditiegetrouw een spannende avond aan. Wie zijn de winnaars, en wie de verliezers? Welke partij mag straks het voortouw nemen bij de onderhandelingen? Vragen die pas worden beantwoord als alle stemmen zijn geteld. En juist dat laatste kan lang duren bij grote stembureaus met veel kiesgerechtigden.

Ook de gemeente Hardenberg had met dat probleem te maken. Meestal kon pas tegen elf uur in de avond een voorlopige uitslag worden gemeld. Maar op 21 maart dit jaar liep het anders. Binnen een uur na het sluiten van de stembussen was al duidelijk hoe de kiezer had gestemd. Dat kwam deels door het inzetten van extra stemmentellers, maar zeker ook door de nieuwe app iVerkiezing. De applicatie maakt het makkelijker om sterkelijsten aan te passen, zodat het aantal kiezers beter verdeeld kan worden over de stembureaus. Zo waren de tellers extra snel klaar.

van de stempasaanvragen digitaal binnengekomen. Bezoekers kijken op onze website, zien dat de mogelijkheid er is en maken er meteen gebruik van. Het programma wijst zich vanzelf."

"Onze mensen waren twee keer zo snel klaar"

NIEUWE VERKIEZINGEN

2019 wordt een druk verkiezingsjaar, want dan staan er verkiezingen voor zowel Provinciale Staten, het waterschap als het Europees Parlement op het programma. In Hardenberg en Ommen kijken ze daar zonder hoofdbreken naar, zegt Dam. "Alle kinderziektes zijn er nu uit. We hadden vooraf twee uitgangspunten als input meegegeven: het moest voor onze inwoners gemakkelijk worden stempassen aan te vragen én we wilden eenvoudiger het aantal kiesgerechtigden per stembureau kunnen wijzigen. Beide wensen zijn verwerkt in de nieuwe app. Voor ons is het dus echt een stap vooruit."

"25 procent van de stempassen is digitaal aangevraagd"

TIPS VOOR COLLEGA-GEMEENTEN

Jaap Dam, coördinator Publiekszaken bij de bestuursdienst van de gemeenten Hardenberg en Ommen, zet zijn ervaringen met de app iVerkiezing op een rij:

- Voor gemeenten die het onderliggende softwaresysteem al gebruiken, biedt de app veel voordelen. "De app is eigenlijk niets anders dan een extra module binnen de bestaande software. Medewerkers kunnen er makkelijk mee uit de voeten en hoeven niet apart te worden getraind. Als ze er eenmaal mee hebben gewerkt, willen ze niet meer terug naar de oude software."
- De app bespaart tijd bij het herverdelen van de kiesgerechtigden over stemlokalen. "Dat hebben we in Hardenberg echt gemerkt. Met verouderde software zou

dat een erg omslachtig proces zijn geweest. Het gevolg is dat bij de verkiezingen de kiesgerechtigden beter waren verdeeld over de stembureaus. En dus kwam ook de voorlopige uitslag veel eerder binnen tijdens de verkiezingsavond."

- De nieuwe app vergt wel een investering, maar dat hoeft geen probleem te zijn. "Mogelijk laat het ICT-budget zo'n investering niet toe. Maar in Hardenberg hebben we de app betaald uit het budget voor de verkiezingen en in dat geval is het slechts een klein deel uit de totale begroting."

Hardenberg goes digital: van geboorteaangiften tot receptierobot

Zeven kwartiermakergemeenten werkten mee aan de ontwikkeling van de applicatie iVerkiezing: Almelo, Ede, Groningen, Hardenberg, Helmond, Ommen en Utrechtse Heuvelrug.

Hardenberg staat vaker vooraan bij innovaties op het gebied van (digitale) dienstverlening. Inwoners van de gemeente kunnen de meeste zaken al thuis regelen achter de computer, laptop of smartphone: van het regelen van een huwelijk (inclusief de selectie van de trouwlocatie en de trouwambtenaar) tot het aanvragen van een reisdocument (dat zo nodig thuis wordt bezorgd). Binnenkort hoef je ook voor het afhalen van een rijbewijs niet meer naar het gemeentehuis. Bijzonder is verder dat kersverse ouders hun kind digitaal kunnen laten inschrijven in de Burgerlijke Stand. Dat gebeurt via een special iPad in het ziekenhuis. Op korte termijn krijgen uitvaartondernemers bij de gemeente Hardenberg de mogelijkheid om digitaal aangifte te doen van een overlijden.

Hardenberg onderzoekt daarnaast de inzet van een receptierobot, waarmee in de gemeente Leidschendam-Voorburg al wordt geëxperimenteerd. De robot vangt bezoekers in het gemeentehuis op en brengt hen in contact met de medewerker die gewenst is. Daarmee worden de receptionistes aan de balie ontlast. Een student van hogeschool Saxion onderzoekt momenteel welke functionaliteiten de robot in Hardenberg zou moeten hebben.

Colofon

B&R 3
14 juni 2018

ISSN
0929-9262

Redactie
Roos Gardien en Merlin Niesten
communicatie@nvvb.nl
079-3617747

Foto cover
Sjors Massar

Bedankt!
Melle Bakker, Edwin van Benthem, Jessica Brouwer, Ida Kastrati, Wietske Kneepkens, Marco Krijnsen, Carmen Kromosono-Jonathans, Willeke Machiels, Sjors Massar, Rick Meinen, Hans Ouwerkerk, Jackie Rietmeijer, Simon Rijdsdijk, John de Ruiter, Melissa Smink, Hans Tomson, Tosca Veenhuizen, Jonathan Vos, Arre Zuurmond

Productie
Veenman+, Rotterdam

Correctie (gedeeltelijk)
Tekstbureau Met Anne

Vormgeving
Mark Moget, Uberhaupt.nl

Oplage
2150

Adverteren?
Stuur een mail naar de redactie van B&R of neem telefonisch contact op voor de mogelijkheden communicatie@nvvb.nl of 079-3617747.

Abonnementen
Burgerzaken & Recht (B&R) is gratis voor leden van de NVVB. Niet-leden kunnen zich abonneren voor een bedrag van €115,- per jaar. Abonnementen kunnen schriftelijk tot uiterlijk 1 november voorafgaande aan het jaar van gewenste beëindiging worden opgezegd.

Contact
E: communicatie@nvvb.nl
T: 079-3617747
www.nvvb.nl

©2018
Artikelen uit B&R mogen alleen met schriftelijke toestemming van de NVVB worden overgenomen. Foto's zonder bronvermelding zijn stockfoto's.

[@NVVB_](https://twitter.com/NVVB_)

[/NederlandseVerenigingvoorburgerzaken](https://www.facebook.com/NederlandseVerenigingvoorburgerzaken)

[nederlandse-vereniging-voor-burgerzaken](https://www.linkedin.com/company/nederlandse-vereniging-voor-burgerzaken)

www.nvvb.nl

Gemeente Amsterdam

Tweede Programmamanager Verkiezingen

Gemeente Amsterdam is op zoek naar een Tweede Programmamanager die zorgt voor een excellente organisatie van de verkiezingen waarbij geen enkele twijfel aan de totstandkoming van de uitslag daarvan bestaat.

Heb je belangstelling voor deze functie?
Reageer dan uiterlijk 1 juli 2018 onder vermelding van Tweede Programmamanager Verkiezingen – 18050120 via www.amsterdam.nl/vacatures

Digitale dienstverlening? appeltje-eitje!

DE SERIE

Leef mee met de gezelligste straat van Nederland. Zie hoe de kersverse ouders van nummer 7 samen hun dochter Emma aangeven, buurmeisje Tessa ver van huis haar paspoort verliest, het nieuwe gezin aan de overkant hun verhuizing doorgeeft en wat opa Louis nodig heeft om in de buurt van zijn kleinkinderen te gaan wonen.

Alle bewoners en medewerkers op het gemeentehuis zijn het over één ding roerend eens...

... de eDiensten zijn de oplossing voor de digitale dienstverlening voor burgers en de gemeente.

Elke maand een nieuw verhaal. Bekijk het eerste verhaal op:
www.centric.eu/appeltje-eitje

Meer weten?

Bekijk elke maand een nieuw verhaal van uw burger over onze eDiensten. Ga snel naar www.centric.eu/appeltje-eitje.